

Нова Думка

ISSN 0351-3181

BROJ
ЧИСЛО

184

GODINA
РОК

XLIII

6/2014

**Svim čitateljima Blagoslovljen Božić i
sretnu Novu 2015. godinu
želi Savez Rusin RH i uredništvo Nove dumke!**

**Шицким читатељом благословени Крачун и
щешлјви Нови 2015. рок
жада Сојуз Русинох РГ и редакција Новеј думки!
Христос раждаје се!**

ПЕТРОВЧАНЕ НАСТУПЕЛИ У ЗАГРЕБЕ

На повољанку Представитеља руске националне меншине Граду Загребу, пана Иринеја Мудрого, 22. новембра тога року једен зоз найкраших и наймасовнейших ансамблох Републике Горватске КУД «Яким Гарди» Петровци зоз фолклорним ансамблом, хором и оркестром у просторијох ресторана «КАЗАБЛАНКА», шицким домашњим загребчаниом и госцом подаровал фолклорно-шпивацку лакотку руских шпиванкох и танцох. Уж традицијино КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох учествује на културним вечару на котрим превентује руску писню и танец, а означаје и Дзень Представитеља руске националне меншине граду Загребу. Ансамбл одтанцовал “Руски народни танци” и “Пастирски танци”, а шпивацка група петровчанох одшпивала два шпиванки.

Програма розпочала зоз гимну Републики Горватске и шветочну писню Руснацох, а после ше нацивительом и госцом обрацел и привитал Представитељ руске националне меншине Граду Загребу, пан Иринеј Мудри. Медзи домашњим представитељима националних меншинох Граду Загребу котри були на вечару то: Мадјарска национална меншина, Болгарска национална меншина, Русисква национална меншина, а госц бул Мирко Федак, представитељ українскве националней меншини Сисацко-мославацкей жупаниї зоз Липовлянох, а тиж так и представитељ уряду городоначалника Загребу.

За таки чаривни вечер рускей писні и танцу постарали ше гудаци зоз Руского Керестура, котри непреривно грали же би ше танцоше не мали кеди одпочинуц. Вешеле понад сто пейдзешият

Атрактивна фигура у руским пастирским танцу

присутних домашњих и госцох нє преставало до позно вноци, а розгварки и бешеди нїгда конца з людзми з наших местох. Звичайно же кед треба исц дому же ше нікому не

идзе, але остало же ше нароч, кед Бог да, знова стретнеме.

Звонко Костелник, проф.

Хлопска шпивацка група

Руски народни танци

“NOVU DUMKU”**Tiska:** Savez Rusina RH**www.savezrusina.hr****Facebook:** Savez Rusina RH Vukovar**Za nakladnika:** Dubravka Rašljanin**Uredništvo:** Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel. / faks: 032 428–342**Žiro račun:** 234009-1110057465**Tiskat:** Tiskara Soldo, Vukovar**Naklada:** 1000 primjeraka**“НОВУ ДУМКУ”****Видава:** Сојуз Русинах РГ**www.savezrusina.hr****Facebook:** Savez Rusina RH Vukovar**За видавателя:** Дубравка Рашљанин**Редакција:** Вуковар, Ради Европи 93**Тел. / факс.** 032 428–342**Жиро рахунок:** 234009-1110057465**Друкце:** Друкарня Солдо, Вуковар**Тираж:** 1000 прикладніки

Tiskano—Друковане

12 / 2014

Cijena
Цена

10

Kuna
КуниRukopisi se ne vraćaju.
Objavljeni prilozi se honoriraju.Рукописи не вратаю.
Обявени прилоги ше гонорую.**UREDNIŠTVO:** Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ksenija Ljikar i Danijel Vašaš**SAVJET UREDNIŠTVA:** dr. sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Ljubica Harhaj, Marijana Džudžar, Zlatko Hirjovati, Joakim Erdelji i Vera Pavlović**LEKTORI:** Marija Vuilić (rusinski jezik), Lesya Mudri (ukrajinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-I), "Nova dumka" je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЯ: Вера Павлович (главна и одговорна редакторка), Агнетка Балатинац, Ксения Лјикар и Данијел Вашаш**СОВИТ РЕДАКЦИЈИ:** д. ф. н. Оксана Тимко Ђитко (председател), Любица Хархай, Маријана Џудџар, Златко Хирјовати, Јаким Ерделји и Вера Павлович**ЛЕКТОРЕ:** Мария Вулич (руски језик), Лесја Мудри (украјински језик), Андреја Магоч (хрватски језик)Друковане помага Совет за национални
меншини Републике Горватске.

На вимагане Сојуз Русинах и Українцох Републики Горватской з Ришенъом Министерства информования Републики Горватской од 15. януара 1992. року (УЧ. 523–92–I) „Нова думка“ уписана до евиденцији явних виданьох под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источасно и становиско редакцији лебо видавателя.

DRUŠTVO I POLITIKA - ДРУЖТВО И ПОЛИТИКА

60. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske	3
Вељке число људзох зяло је до сдней колони зодговарају на жертву Вуковару 1991. року - Вера Павлович	5
У Отоку отримани Дзень Вуковарско-сримскай жупани - Маријана Џудџар	8
23. рочніца страданя Богдановцох - Маријана Џудџар	9
Отримана схадзка Координацыя национальных меншинох Вуковарско-сримскай жупани - Маријана Џудџар	9

IZ RADA NAŠIH DRUŠTAVA - ЗОЗ РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ

Петровчанс наступали у Загребе - Звонко Костелник	2
У Загребе отримана Рочна схадзка, промоция сдней книжк и двох документарных фільмах - Яким Пушкаш	11
Перовчанс наступали на Фестивалу малих сценских формах у Новим Садзе - Томислав Рац	12
Розпочина драмска активносц у Петровцох - Томислав Рац	12
"Каліна" у Рыску угосцела загребских аматерах - Славица Дудаш	13
Тарац Шевченко од крилака до академика - Владимир Провч	14
КУД Рунарох Осиек предложило традицию - Агнетка Балатинац	14
Петровчанс на 8. вечару национальных меншинох у Беловару - Звонко Костелник	17
Ювилейны, 10. дравски габи у Осиеку - Агнетка Балатинац	18
Промоция збірки поезій "Дом у шерцу" - Любица Гаргай	20
"Вуковар, шветло будучносці" - Любица Гаргай	21
Отримани 2. Літературни вечар у Петровцох - Мануела Дудаш	35

IZ RADA SAVEZA - ЗОЗ РОБОТИ СОЮЗУ

Два нови книжк у тим року - Вера Павлович	10
---	----

IZ NAŠIH MJESTA - З НАШИХ МЕСТОХ

Шицко страшне, але вилів найгорши - Вера Павлович	6
Промовираны Каталог руского народного облесива - Звонко Костелник	21
8. Медзинародни бісанэл лемківско/русинскай культуры - Илона Гречешин	26
Представена кніжка Дзюры Лікар „Жвератко нашай младосці“ - Желько Лікар	27
Вініца у дворе - Любица Гаргай	27

IZ DUHOVNOG ŽIVOTA - ЗОЗ ДУХОВНОГО ЖИВОТА

Стан пошвеценого живота — цо то? - о. Владимир Седлак	15
---	----

LITERARNA STRANICA - ЛІТЕРАТУРНИ БОК

Вибор краля на валахским дворе - Яким Пушкаш	16
Привіт народзеному - Любица Гаргай	16
Жімска ідила - Любица Гаргай	16
Спаситель родзіни - Агнетка Костелник Балатинац	16

PUTOPIIS - ДРАГОПИС

Медзинародны фестиваль младых Меджугорс – Младифест - Мануела Дудаш	22
У Англії - Мануела Дудаш	24

KORIJENI - КОРЕНІ

Osebujni Huculi - Slavica Čorak	28
---------------------------------------	----

POLJOPRIVREDA - ПОЉОВОДЛСТВО

Božične biljke - Slavica Čorak	29
Ришовач ше чкодлівцох - Желько Лікар	32
Шац домашній и преверени шаца - Желько Лікар	32

RECEPTI - РЕЦЕПТИ

Пражена чарна швіньська печинка зоз цеском - Маријана Џудџар	21
--	----

HUMORESKA - ГУМОРЕСКА

Як сом ше луксузовал по Опатії - Яким Пушкаш	30
Страшидо - Яким Пушкаш	31

PETROVCI KOJI NESTAJU - ПЕТРОВЦИ ХТОРИ НЕСТАВАЮ

Свадзби и вешеля у Петровцох (3) - Томислав Рац	33
---	----

Sport - Спорт	34
---------------------	----

На першим боку: Агнетка Балатинац - Крачун**На остатнім боку:** Агнетка Балатинац - Жима у Осиеку 2014. року**UREĐNIŠTVO:** Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ksenija Ljikar i Danijel Vašaš**SAVJET UREDNIŠTVA:** dr. sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Ljubica Harhaj, Marijana Džudžar, Zlatko Hirjovati, Joakim Erdelji i Vera Pavlović**LEKTORI:** Marija Vuilić (rusinski jezik), Lesya Mudri (ukrajinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-I), "Nova dumka" je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЯ: Вера Павлович (главна и одговорна редакторка), Агнетка Балатинац, Ксения Лјикар и Данијел Вашаш**СОВИТ РЕДАКЦИЈИ:** д. ф. н. Оксана Тимко Ђитко (председател), Любица Хархай, Маријана Џудџар, Златко Хирјовати, Јаким Ерделји и Вера Павлович**ЛЕКТОРЕ:** Мария Вулич (руски језик), Лесја Мудри (украјински језик), Андреја Магоч (хрватски језик)Друковане помага Совет за национални
меншини Републике Горватске.

На вимагане Сојуз Русинах и Українцох Републики Горватской з Ришенъом Министерства информования Републики Горватской од 15. януара 1992. року (УЧ. 523–92–I) „Нова думка“ уписана до евиденцији явних виданьох под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источасно и становиско редакцији лебо видавателя.

60. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske održao je 5. prosinca 2014. godine 60. sjednicu u zgradici Vlade Republike Hrvatske na Trgu Sv. Marka 2, u dvorani 143/1 u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i zastupnika gospodin Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, otvorio je sjednicu, pozdravio prisutne i predložio dnevni red, usvajanje zapisnika s 59. sjednice:

1. Rebalans Državnog proračuna za 2014. g. i prijedlog Državnog proračuna za 2015. g.

2. Imenovanje članova Povjerenstva za raspodjelu sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina u području informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija za 2015. godinu.

3. Imenovanje članova Komisije za otvaranje prijava prijedloga programa za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina za 2015. godinu pristiglih na javni poziv Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

4. Izbori za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina tijekom 2015. godine.

5. Zamolbe udruga nacionalnih manjina za prenamjenu sredstava:

- Edit Rijeka
- Židovska vjerska zajednica Bet Israel u Hrvatskoj
- Sabor Bošnjačkih asocijacija Zagreb.

6. Razno.

Predloženi dnevni red i zapisnik s 59. sjednice Savjeta za nacionalne manjine usvojen je jednoglasno.

AD1. Predsjednik Savjeta Aleksandar Tolnauer informirao je prisutne o sredstvima osiguranima iz rebalansa proračuna

za ovu godinu koja se neće smanjivati, ali i da je, osim predviđenih 33 698 000 kuna za realizaciju programa kulturne autonomije iz proračuna za 2015. godinu, osigurano i 2 000 000 kuna za potrebe albanske, bošnjačke i romske manjine koje su ishodili zastupnici Nedžad Hodžić, Veljko Kajtazi i Milorad Pupovac. Aleksandar Tolnauer se, u ime Savjeta, zahvalio svim manjinskim zastupnicima za zalaganje da sredstva namijenjena nacionalnim manjinama budu smanjena.

AD2. Imenovani su i članovi Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim udrženjima i ustanovama za ostvarivanje programa u području informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija za 2015. Također, imenovana je Komisija za otvaranje prijedloga programa koji su pristigli na javni poziv Savjeta.

AD3. Članovi Savjeta imenovali su Komisiju za otvaranje prijava prijedloga programa za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina za 2015. g. pristiglih na javni poziv. Komisija je sastavljena od djelatnika Stručne službe Savjeta za nacionalne manjine čiji je zadatku pravovaljane i potpune prijave prosljediti Povjerenstvu.

AD4. Za izbore vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, koji će se održati 2015. godine, trebaju se osigurati sredstva za propagandne aktivnosti i naknade onima koji budu izabrani. Razgovaralo se o tome na sjednici Savjeta za nacionalne manjine čiji su članovi usvojili prijedlog da se od Vlade zatraže navedeni uvjeti,

važni za nacionalne manjine u Hrvatskoj. Predsjednik je pojasnio i nacrt Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima finansiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, akt koji je sastavio Ured za udruge Vlade. Priznajući da postoji potreba da se objedini rad udruga jer im neke sredine bez ikakvih kriterija dodjeljuju znatna sredstva, Tolnauer je rekao da je ovaj nacrt Uredbe dokaz kako u radu vladinih organa postoji neusklađenost, ali i da se tim nacrtom krši Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina koji predviđa rad manjinskih organizacija koje imaju svoje specifičnosti u odnosu na neke druge nevladine organizacije. Nacrtom bi se raspodjela sredstava prepustila onim tijelima koja za to imaju kapacitete, odnosno Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva koja bi za postupak uzmala pet posto dodijeljenih sredstava. "Po tom bi planu Udruga prvi deset posto sredstava dobila tek mjesec dana nakon potpisivanja ugovora, a ostatak utvrđenom dinamikom, što znači da bi 70 do 80 posto manjinskih udruga bilo ugašeno", rekao je Tolnauer, dodajući da postojeći informatički sustav kojeg bi udruge trebale imati nije prilagođen potrebama nacionalnih manjina. "Konačno, ovim se prelazi preko Savjeta koji je nadležan i ima kapacitete za raspodjelu i provođenje kontrole utroška sredstava, ali još važnije, preko Ustavnog zakona", rekao je Tolnauer, dodajući da je Savjet pripremio reagiranja koja će se za početak naći na dnevnom redu manjinskih zastupničkih klubova.

AD5. Odobrava se prenamjena sredstva nacionalnih manjina Edit Rijeka, Židovska vjerska zajednica Bet Israel u Hrvatskoj i Sabor Bošnjačkih asocijacija Zagreb.

AD6. Pod točkom razno nije bilo pitanja ni rasprave i sjednica je završena. Predsjednik A. Tolnauer svima se zahvalio.

Zvonko Kostelnik, prof.

ВЕЛЬКЕ ЧИСЛО ЛЮДЗОХ ЗЛЯЛО ШЕ ДО ЄДНЕЙ КОЛОНІ ЗДОГАДОВАНЯ НА ЖЕРТВУ ВУКОВАРУ 1991. РОКУ

И того року комеморация на жертву Вуковару 1991. року одвіала ше под назуву "Вуковар місто – окремого пістету" і спрам заключеньох організаційного одбору того 23. дня Здогадовання на Вуковар 1991. тата назва ше вецеј нє будзещ меняц.

Неслужбово ше преценюю же ше того року 18. новембра у колоні здогадовня нашло найвецеј людзох по тераз. Так totи 5,5 кілометри од вуковарської Общої больніці по Меморіалні теметов горватських бранітельох прешла непреглядана ріка людзох зоз цалей Республіки Горватськай, але і зоз іножемства, хтора ше зляла на вуковарські улічки же би дала чесць Вуковару, символу страдання і одуперання велькосербської агресії. Даедни жридла твердза же у тей колоні могло буць по медзі 80.000 и 100.000 людзох.

Службова програма започала у кругу вуковарської больніці на 10 годзин и там ше формовала службова колона у хорей були

и державни функционере, предсідатель РГ Іво Йосипович, предсідатель Владі Зоран Міланович, шицки міністрове и други углядни госьци. Ведно з державним верхом по Меморіалні теметов сцигол и нововибрани городонаачальнік Іван Пенава.

Предсідатель Йосипович и премієр Міланович положели венци на 13 годзин коло централного крижу на Меморіалним теметове и пошли зоз Вуковару без виявок за медій.

Скорей державного верху и службовой колони на Ме-

Програма у кругу вуковарської больніці

морияни теметов уж коло 11 годзин и 20 минути сцигла колона хтору звонка кругу вуковарської больніці організовала «Стожер охрани горватского Вуковару», у хотрой було даскельо тисячи людзох, на чиім чоле були припадніки 204. вуковарської бригади и дзепоєдні опозиційни политичаре. Службова колона и колона Стожеру зишли ше за кратки час на вуковарських улічкох и нє повторела ше прешлорочна конфузія. На концу вецеј нє було значне хто одкадз рушел бо ше граждане целом драгом уключовали, та на концу найчежше було представителем медийох полапац ніткі и достац вияви чолних людзох, бо ше найзначнейши политичаре нашли и у штредку, и на концу колоні, а нє як скорей, на чоле. Найзначнейша вистка була же Колона здогадованя

Часц колони у Жупанийскай улічкі

единствена. Политичаре ше стримовали од виявок, а найемотивнейша часц службовей комеморациі було кед клапа Горватской военай морнарицы Святы Юрай зашпивала нёформалну вуковарскую вибеженску и вигнаніцку гімну "Не рушайце мি

ровніну". Велі нє могли стримац слизи, а вуковарски мацери численним репортерам бешедовали о даремним глєданю своїх синох, горватских бранітельох.

Приихтала Вера Павлович
(жридло інтернет)

РАЙОВО СЕЛО КОНЦОМ ЄШЕНІ

ШИЦКО СТРАШНЕ, АЛЕ ВІЛІВ НАЙГОРШИ

Концом новембара на щивели зме наших Руснацох у Райовим Селу. Жадали зме ше прешвичц о реалней ситуації у валале, побешедовац з людзьми о тим дзе су и цо обчекую пред приход жими, келью ше им удало обновиц з вілівом очкодовани хижы, як жию, у яких су потребох. Драга нас водзела гу предсідательові нашого КУД Руснацох Цвельферій Звонкові Грубен'овому, а вон нас як домашні одведол по гац и потолковал тото цо нашо несупущене око могло замерковац. Уж ше споза Жупані указало силне блато на асфалту, а цо зме ше бліжэй прибліжковац гу Райовому Селу було якошк чежже

ком иншака, гоч вода не вошла до самога обисца бо сцигала по фундаменти, длуге затримоване под'жемных водах направело чкоду, та ше фасада мушела обиц и порихтацшицки защитни роботи, положыц моцнайшу изолацию, саніровац мури и подлоги котры ше премасцю першэ зоз окремну водадпорну масу, а вец ше укладаю паркеты або патоси... А понеже цали валал у потреби, роботы тирваю... И на нашей греко-католіцкай церкви, за хтору зме верели же ёс несочкодавана, починаю пукац мури пре длугочасове затримоване води. Звонко гутори же би требаło поднесьц молбу за санацию, лем же не зна ані сам точно дзе и кому.

Новы помоцнени гац хтори би требаі цалком одбраніц од вілівання Савы

Хованцовіх. Бешедовали зме зоз Дюром Хованцовім, котры ше круци коло роботнікох, а фундаменты лем цо виляти. Питали зме ше му як ше ма жимовац у таких условійох.

«Маме контейнеры у валале, ту мам куарнню (пушницу) до хторей сом змесцел посцель и пецик. Маме швині и живини, та ше мушим старац коло того. Жена и я ту, а син и невеста зоз дзецымі у Славонским Бродзе. Роботы можебуц буду готовы до рока.»

Питаме ше чи маю даяки приманя, зоз чого жию, чи муша плаціц режій, чи обробели жем.

«Пошал сом ярец и жито, було и донаціі нашеня, але сом не добил. Бул сом бранітель и мал сом 1.200 куни, а тераз ми зменшане на 930 куни, тераз сом на соціяли. Жена помога ту у кухні дзе ше рихта єдзене за будавательох. Режій за тераз не плаціме, комуналне, шмеце и воду ше не плаці, плаці ше лем телефон. Тото цо зме мали механизациі шицко попрападало, заардзавело, пошло з воду, попісане шицко, але нет надополненя. Од Червеного крижу достали зме два раз по 4.000 куни. Хижя нам була у воді два мешацы и шицко у ней препадло. Не знам цо повесці...

З ліва на право: Мирко Тиркайла, Вера Павлович, Дюро Хованец и Звонимир Грубеня

Дюро Хованец коло фундаментах своєй будуцай хижы

коло шерца. На уходзе до места мож видзиц пошлідкі віліву на менеівеці шицких хижох. На даёдних пообівани вонкашні малтер, даёдни ше будую зоз фундаментах и ішце су барз далёко од закончэння, так же лёгко заключыц же ше у ніх не будзе жимовац. Несподзіва нас же и Грубен'ова хижя віпражненна и же и ю муша обнавяц, бо зме мали інформацію же не була очкодована у віліву. Правда цал-

Шедаме до його авта и преходзімез през цали валал. Як добре упущены, домашні цалом драгом до Падежі толкуе нам чия ше хижя будзе зоз фундаментах, хто достаі средства та сам обнавя, хто уж закочел зоз обнову. У Падежі, населеню хторе припада Райовому Селу, а удалене ёс даяки 2 кілометры од самога валалу и найчежже настрадало. Ту ше велью хижы мурое зоз фундаментах. Медзі німа и хижка

Бул сом добродзечни дарователь креви 50 раз. Кед ше тата случело нашол сом ше на ёдним месце дзе зме зоз межами писку змоцьковали гац, а вон пукнул на другим месце. Тераз нам будоу хижу чия поверхносц 17 зоз 8 метери. Же бизме мали зоз чим прекармич статок, брат и я достали по 20 метери кукурици зоз Миклошевщо од Михала и Златка Гирюватовых и барз зме им по-дзековни. Бориме ше же бы тата прэгірмело, чловек хтори погинул не ма ніч, а ми ше не придаваме« закончыў Дюро Хованец.

дователе, хтори ту бліжей, були завжати. Кед шицко прэйдзе, мам достац ище 17.000 куни за намесцанс хижи.

Врацаме ше помали гу Грубеньвим. Драгом Звонко толкүе.

«Шицко ше добиे, у валале роби народна кухня, прешли тидзень дзелёлы нам швінъски половки, ёдну по обисцу, вожа нам цибулю, кромлі, яблука, овоц, жимніцу... Хижи хтори ше тераз будоу барз вельо коштаю, предрахунок меншай хижи коло 600.000 куни, а векшай и до milona куни. То будовательна тех-

Населене контейнерох у штредку валала

Грекокатоліцка церква у Райовим Селу

Драгом нашол и Мирко Тиркайла, та зме го станові веши же бизме побешедовали.

«Моя хижка була 2,5 метери под воду. Обнавял сом ю сам. Вона спадла до другей катэгоріі очкодаваня. Достал сом 50.000 куни, було ми досц за роботи, не менял сом облаки, тераз чекам прэпаратунок комисіі чи заприме роботу. Робела ми ёдна фирма зоз Вуковару и було драге тата ходзене, але шицки бу-

нология ЕУ, виліваю ше барз моцны фундаменты, кладзе ше до ніх окремні защитні материял проців влаги, вонкашні мури ше защицую зоз барз грубым стиропором, так же ту влага не може ніч, а шицко то и драге. Донацию у нашеню достали шицки людзе котры ше водза як ОПГ. Цали валал окружени зоз гацами и од Сави ше не мож иншак одбраніц. Пово-луем вас о рок знова до Райового Села, будзе вибу-

доване як варошчик Пейтон!» — франтус Звонко, оптимістични як и вше, лем питане чи будзе бывательох у тих красных будынкох, бо ше млади виселюю.

Зоз Звонкову супругу Славицу, хтора за свою машер була прият донацию у поживи, бешедуєме о комплекснай ситуаціі у хторей ше нашли жени на з вілівом залапенім подручу. Вона нам толкүе:

«Шицко страшне, але вілів найгорши. У войни хижу потрафі ґраната и очкодус ю, але заш лем 5 хижі не потрафени, а вода знішні шицко пред собу. Младши син Дражен тераз праве у школі, на ніго досц вплівовала тата ситуация, окреме прето же хлапец, з котрим ше пайташель, настрадал. Тераз нам материяльно у валале ніч не хиби, тарговина у валале роби, достали зме ёдзеня, хигінскі средства доставаме кожды 15 дні. Дзелёло ше шпоргеты, фрижидери... Донации сцигую, наша церква нам дзелёла помоц, католіцка тера з дзелі ваучери за Вінкапрому. Рачиновцы достали по 4.500 куни за куповане билей техніки, валали ше меняю, не препушні зме сами себе.«

Попри таго шицкого обачліва и вистатосц и жалосц у гласу, бо шицко муши буц таке ширцом порозтверане, як у штред лёста, же би ше суше-

ло, а таго меблю цо остало, поодкладане док ше не законча роботи, а роботнікі иду ёден дзень до ёдного обисца, други дзень до другога... То шицко тирва. Маме упечатак же женом и чежже як хлопом, же би можебуц у валале була потребна и психологійна помоц. Славица гутори:

«Прэйдзе жима и ані ше не одпочинея як чловек. Дараз було лем поклац, осушиц месо и чекац яр. Тераз майстрове робя, людзох треба послуговац и вистане ше од шицкого. У Гуні ёден час була и психологійна помоц, там людзе пострадали и горшее як ми ту, було нажаль и самозабойства. Ту у нас людзе заш лем легчайше подноша обставини у хторых дочекуєме жиму.»

На питане цо будзе зоз нашим КУД Руснацох Цвелфериі, чий предсідатель наш домашні Звонко Грубеня, доставаме одвит же шицки інструменты препадли и ніч не остало, але же ест можлівосці набавиць другі.

Видзі ше нам же у Райовим Селу, месце зоз контейнерскім населеніем у самім цэнтру валала, живот достаць свою полносц дагдзе на яр, кед ше найвекши роботы подокончую. Ми им жадаме вельо витирвалосц и оптимізму хтори нам и тераз указали.

Вера Павлович

РАЙОВО СЕЛО КОНЦОМ ЄШЕНЇ

У ОТОКУ ОТРИМАНИ ДЗЕНЬ ВУКОВАРСКО-СРИМСКЕЙ ЖУПАНИЇ

На швято святого Мартина, 11. новембра того року, Оток бул домашні шветочнай схадзки з нагоды означавання Дня Вуковарско-сримской жупаниї. При памятніку першага горватскага предсідателя др Франі Тудъмана и при памятніку погинутым пілотом и бранітэльюм у Отечественай войні положены венци и запалены швичкі. После того Службу Божу у церкви святого Антуна Падованскага предводзел дяковацко-оссіцкі надбискуп и митрополіт др Дюро Хранич. Домашні парох о. Антун Кнечевич прывітал надбискупа и митрополіта Дюру Хранича, шицкіх представільцаў дружтвенополітичнай заедніцы, Жупанії и Рэспублікі Горватскай, и наглашал: "Най тата Служба Божа будзе наша заедніцка молітва Богу за його милосердносць и похвалы за шицкі блага хторы нам дал".

Означаване ше предлужело зоз шветочну схадзку у Доме культуры. Першэ Антун Жагар, предсідатель Жупанійскай скupштіны, прывітал шицкіх госьцоў, членоў ради и наградзеных таго року, а вец опатреним філм у хторым ше могло видзіць препатрунак шицкіх збуваньгоў у Жупанії у прешлым року. Жупан Божо Галич найвекшу увагу дал катастрофальным вілівом хторы нашу Жупанію потрафілі у маю таго року и наглашал же варош Оток и под час Отечественай войні указал же може обраніц свой дом, а нешка указал же може помогнүц людзом кед им грожа

Приопознанія Вуковарско-сримской жупанії у правіх руках

остатніх роках найлепши проекшт нашей Жупанії. Доложел же нешка на уровню Жупанії ёсць пейдзешат високообразаваных людзоў хторы знаю аплюковац, пририхтац и преводзиц европскі проекты.

После жупана на біни бешедовал и Томіслав Чуляк, подпредсідатель Горватскага собору.

На шветочнай схадзке подзелены и припознаны, так же почесць Вуковарско-сримской жупанії додзелена мр сц. Весна Босанац, спец. педіатрыі, за вінімкове доприношене на подручу здравства и гуманітарнага дійстваванія. Награду за животне діло дostaли ака-демік Славко Матич, проф. емеритус, др. х. ц. за вінімкове доприношене на афірмаванію лесарства Вуковарско-сримской жупанії и мр сц. Вера Ерл за вінімкове доприношене на подручу науки, культуры и бібліотекарства.

Рочны награды за доприношене економскага розвою Жупанії дostaли фирма Сокол д.о.о. Вінковцы, Гутіч д.о.о. Гуня и Першэ газово дружтво д.о.о. Вуковар.

Повелю Жупанії з нагоды 250 рокі роботы и доприношэнія на подручу просвіты и образаванія додзелена ОШ "Август Цесарец" з Іванкова, КУД-у "Бранимир" з нагоды 100 рокі роботы и доприношэнія очуванія традицій, Општинскай організаціі Чэрвенага крижа

Бошняци з нагоды означавання 100 рокі роботы и доприношэнія у гуманітарным дійстваванію, театру "Міка Жывкович" Ретковцы за длагорочне успішне пеставане театральнага аматеризму, Здружненю шлешпіх Вуковарско-сримской жупанії з нагоды 60 рокі роботы и доприношэнія на подручу здравства и соціяльнага старання, КУД-у «Филиповчице» Комлетинцы з нагоды означавання 50 рокі роботы и доприношэнія очуванію традицій, Ивицові Азеничу з Вуковару з нагоды 35 рокі гуманітарнай волонтерскай роботы, Маріі Дугалич, діректоркі Городскага дружтва Чэрвенага крижу Жупанія за вінімкове доприношене на подручу гуманітарнага дійстваванія.

Жупанійска скupштіна у 2014. року додзелела и штири позарядово рочны награды за вінімкове доприношене у даваню помоцы страдалым у вілівое и гуманітарнага дійстваванія, и то Оружайным моцом Рэспублікі Горватскай, Горватскай огњыгаснай заедніцы, Поліцыйскай управе Вуковарско-сримской жупанії и Дружтву Чэрвенага крижа Вуковарско-сримской жупанії.

У мене наградзеных бешедовала мр сц. Вера Ерл, а у мене позарядово наградзеных начальнік Главнаго штабу ОСРГ, генерал збору Драго Ловрич.

Марияна Джуджар

Публіка у Отоку

віліви, подзековал и шицкім другім хторы помогалі под час вілівое. Гуторел и о чежкей економскай ситуаціі и наглашал же людзе, людски потенціял,

23. РОЧНІЦА СТРАДАНЯ БОГДАНОВЦОХ

YБогдановцох ше 10. но-
вембра означело 23.
рочніцу страдання ва-
лалу и жительох, з чиім кра-
хом 10.11.1991. року Город Ву-
ковар остава одрезани од
остатку Републики Горват-
ской.

На паметанс у центре валала
при памятніку положени вен-
ци за страдалих жительох
валалу и страдалих з других
краюох Републики Горват-
ской.

На концу, у церкви св. Леопольда Богдана Мандича слу-
жена Свята Служба Божа за шицких погинутих и нес-
сталих, хтору водзел о. Мато
Мартинкович.

Марияна Джуджар

Покладане венцох при памятніку страдалим у Отечественай войни у Богдановцох

ОТРИМАНА СХАДЗКА КООРДИНАЦІЇ НАЦІОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ВУКОВАРСКО-СРИМСКЕЙ ЖУПАНИЇ

YЖупанийскай ради у
Вуковаре, 14. новембра
отrimана схадзка Ко-
ординацыі націоналних мен-
шинох Вуковарско-сrimской
жупаниї на хторей, попри
председательох и членох Ко-
ординацыі был присутні и
жупан Божо Галич.

На Координацыі ше беше-
довало о положению и правох
націоналных меншинох у Ву-
коварско-сrimской жупаниї,
и о плану роботы и финан-
сийним плану Координацыі
Вуковарско-сrimской жупа-
ниї за 2015. рок.

Од вкупнаго числа жительох
на подручу нашей жупаниї,
20% припадні націоналных
меншинох.

Жупан Божо Галич виявел
же люби чуц и проблеми и
добри ствары. Длugo сотруд-
зуєме и зна нашо проблеми.
Думаня ё же зоз бешеду и
добра комуникацию можеме
шицко ришиц. Задовольни ё

Жупан Божо Галич у штредку

з работу Координацыі, сот-
рудніцтво и далей стоі, алс
проблем пенсж. Буджет буд-
зе менши як того року, алс
не буду зменшовац средства
націоналним меншином.

Зоз положеньем и правами,
председатель Координацыі
Йосип Кел выражел задо-
вольство.

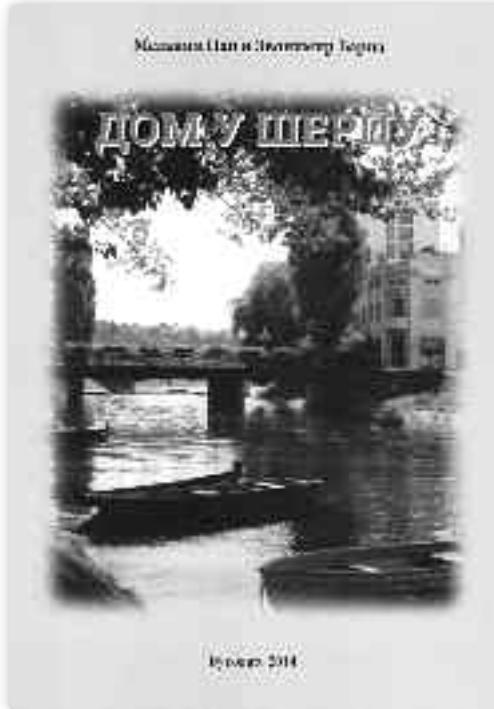
После отrimаней схадзки,
Координация націоналных меншинох Вуковарско-сrimской
жупаниї ведно з овлас-
цену особу за вивершоване
роботах секретарки Жупа-
нийскай скupштнини Вуковар-
ско-сrimской жупаниї, Яд-
ранку Голубич, з нагоды дня
здогадованя на жертві Ву-
ковару 1991. – 2014., на Ме-
мориальном теметове жер-
твах з Отечественай войни
у Вуковаре, положела венц
як знак здогадованя на жер-
тви Вуковару.

Марияна Джуджар

ДВА НОВИ КНІЖКИ У ТИМ РОКУ

Кніжка поезії Владимира Провчия

Кніжка поезії Меланії Пап и Звонимира Барни

Того року у виданю Союзу Русинох РГ вишли два кніжки поезії хтори друковані зоз финансайну потримовку Совету за национални меншини. Перше з друку вишла кніжка поезії двоїх Вуковарчаньо – Меланії Пап и Звонимира Барни "Дом у шерцу". Редакторску роботу за кніжку окончела Любица Гаргай хто-ра писні записала жридлово од автороро и роздзелела их на тематични часци. Главна и одвичательна редакторка Вера Павлович обезпечела шицки други роботи коло друкования кніжки. Рецензию написала проф. Блаженка Будимич, кніжку илустровал Роберт Ерделі, а лекторовала Мария Вулич. На насловним боку находзи ше фотография старого, предвойнового Вуковару, а на остатнім боку фотография Ме-

мориялного теметова Отечественей войны у Вуковаре.

Змистово поетични опус Меланії Паповей мож повязац зоз катарзичним дожицом Отечественей войны хтору авторка прежила у Вуковаре, а вец як вигнанец у Пришттену. Як и велім женом и мацером, слизи ей чурели дзень и ноц, не могла их виплакац. На побрежю моря стретла ше зоз животом хтори нереалистично организовані за страдлих у войны. У готелу требало жиц у цесней хижки, дзень виполньвац зоз даяким змистом и обчековац вистки о свойх милих. Громадзели ше ноци без сна и пощешене ше нашло у писаню писньох. Тоти писні зачувани и друковані у першай часци збирки. Дзепоедні писні настали по врацанию дому, вони веселшого харак-

теру, а у збирки "Дом у шерцу" находза ше 30 писні Меланії Пап.

Звонимири Барна автор 17 писньох у хторих тематично обрабя швет родимого валалу, здогадуе ше красных часох кед ше орало на копнох, кед на облаку стало квеце, мац була жива, любело ше, чекало, наздавало през майови ноктурно, а закончус ше зоз унуком и тे-рашнім животом.

Автор другой кніжки поезії "Душа як гушля" нашей культурней явносци добре познати культурни діяч, маляр и предсидатель КУД "Рушняк" Владимир Провчи. Його писні друковані двоязично – на руским и горватским языку. На насловним боку находзи ше авторов пейзаж, вон тиж так и илустровал свой писні, лекторски работы покончели Мария Вулич

за руски язык и Андрея Магоч за горватски, авторки рецензийох Надія Саджак и Ана Мария Сасо, редакторски роботи окончела Вера Павлович. Кніжка тиж так друкована у Вуковаре, а змистово облаپя пейзажни и рефлексивни писні вязани за ёшень, розчароване до любови, старене, жадане же би ше у живоце ище уживало, але час ноши свой и не годно го вратиц. У дзепоедніх писньох автор прегваря о родомим краю, понеже є зоз походзеньем зоз сримского валалу Миклошевцох, а вец и о морю при хторому жиє и позната му чежка судьба каждого человека хтори мушки пойсц до непознаного и охабиц свой дом. Автор так бешедус и о морякови и о морю хторе прекліна, або є цихе и спокойнє, задумане. Закончус зоз свою людску националну особносцу, кед себе спатра меней космополітски як граждана швета, але як окремну часц того швета котра мушки зачувац свой меню, язык и культуру гоч як то було чежко, прето му не чежко написац и совит Руснакови.

Наздаваме ше же тоти два кніжки, хтори перши авторски збирки шицких спомнутых автороро, не останю и едини їх твор и же, у самим аргументу же того року видзели шветло дня и положени на разполагане нашей читательской явносци, кажды з них найдзе сили и инспираціі же би предложел зоз писаньем.

Вера Павлович

У ЗАГРЕБЕ ОТРИМАНА РОЧНА СХАДЗКА, ПРОМОЦІЯ ЄДНЕЙ КНІЖКИ И ДВОХ ДОКУМЕНТАРНИХ ФИЛМОХ

Вівторок пополадню, 9. новембра 2014. року, члени КПД „Рускиня и Руснак“ зоз Загребу організували три подїї: Рочну схадзку Дружтва, промоцыю кніжкі Якіма Пушкаша „Нам вше криза и рецесія“ і промоцыю двух документарных фільмах Сілвестра Колбаса на двух ДВД-ах. Шицко тато одбувало ше у просторийах Дружтва у штредку Загребу (Ткаличева улічка 33), у присутстві красного числа членох Дружтва, але и госцох зоз Союзу Русинох Горватской з Вуковару (тайомнік Звонко Костелник и редакторка видавательней діялносцы Вера Павлович) и петровского КУД „Яким Гарди“ (предсідатель Желько Костелник и член Дружтва Таня Креніцьки).

У дворочним звиту о роботи КПД „Рускиня и Руснак“ тайомнік Яким Пушкаш гварел же Дружтво оформлене 21. октября 2012. року, же активно робя женска шпивацка група, литературно-рецитаторска и шах секция, же зазначени два наступи дуету дружтва (Олгіца Мудрого и

Члени Дружтва Рускиня и Руснак зоз Загребу зоз своїма госцами на рочнай схадзки

Ксения Гнатко) на двух „Петровских дзвенох“ и організовані два шах турниры, а предсідателька и тайомнік Дружтва активно участвовали на окружлым столе о актуальней проблематики горватских Руснацох у Ораховици,

односно на схадзкох Предсідательства Союзу Русинох Горватской итд.

Тайомнік Союзу Русинох Р. Горватской Звонко Костелник гварел же роботу КПД „Рускиня и Руснак“ од 2015. року фінансийно потрима Союз Русинох, односно Союз за национални меншини Влади РГ, а даскељо виречена гварел и о новим Закону о дружтво. Вера Павлович, редакторка видавательней діялносцы при Союзу Русинох Горватской, гварела же Союз дійствує у очежшаних фінансийних обставинах, але же и попри того шицки плановани виданя за тот рок (шайць числа „Новей думки“, штири числа дзецинскаго часопису „Венчик“, алманах „Думки з Дунаю“ и два кніжкі поезій) буду видруковані. По законченю Рочнай схадзки Дружтва отримані промоцыі кніжкі „Нам вše криза и рецесія“, о котрой бешедовал автор Яким Пушкаш,

як и документарных фільмах „Шицко о Еви“ и „Восни репортер“, о котрих бешедовал автор Сілвестер Колбас, професор на Академії. Вони познейше заинтересаванім подзелелі свою кніжку, односно фільми на ДВД—ах. По законченю урядовей програм, загребски Рускині, члени Дружтва, госцом и домашнім понукли руски и други домашні колачі, садланікі и слані кифли, як и домашні сок и кафу, так же ше друженес неплановано одцагло до ноци. Олгіца Мудрого, предсідателька Дружтва, на разходзе заказала нове друженес загребских Руснацох, тераз з нагоды промоцыі кніжкох поезій Звонимира Барни и Меланії Пап „Дом у шерцу“, односно Владимира Провчия „Душа як гушля“, а котре ше найвироятнейше отрима под час януара 2015. року.

Яким Пушкаш

Промоцыя кніжкі Якіма Пушкаша и документарных фільмах Сілвестра Колбаса

ПЕРОВЧАНЕ НАСТУПЕЛИ НА ФЕСТИВАЛУ МАЛИХ СЦЕНСКИХ ФОРМОХ У НОВИМ САДЗЕ

Часц дуодрами «Пирскаци жирячки малженства» пред новосадским жирийом

В суботу, 6. децембра таго року, члени драмскай секціі петровскога КУД «Яким Гарди» наступели у Новим Садзе на Фестивалу малих сценских формох «Дюра Папгаргай» котры

тиравал три дні, од 5. по 7. децембер, зоз дуодраму «Пирскаци жирячки малженства», а на текст Фадила Хаджича. Малженску пару у познейших животных роках одбавели Владимир Дудаш

и Иванка Колбас. Драму режирав Томислав Рац, котри як судия свою улогу одбавел зоз першого шора публики и на тот способ ше сүгервало же прави судия малженскаго розвыходзеня Ми-

хала Полдругия и його супруги Ганчи Полдруги сама публика.

Приход до Нового Саду и прывит домашніх були сердечни, а наступ петровских аматерох зацикавел и новосадску публику хтора ше широ и од шерца нашмеляла, та часто кляпкала малженскай пары на сцени, претаргуюци и саме виводзене драми, чо вшеліяк ласкало бавячом. Аматере ше врацели дому зоз красніма упечаткамі, бо по думаню новосадскай публики завжали треце место. Треба надпомнунц же таго року отримани 12. по шоре Фестивал малих сценских формох. На випровадзаню дому, домашній заражадали гостям же би и нарэк порихтали фалат такей форми и зноў наступели на шлідуючым, тринастым фестивалу.

Томислав Рац

РОЗПОЧИНА ДРАМСКА АКТИВНОСЦ У ПЕТРОВЦОХ

П озни ёшенски час, ёднасти мешац, при концу векшина работах по польгох и заградох, остало лём покончиц забивачки и жимна часц рока може разпочац.

Зоз жимнёйшима часамі и петровски аматере, члени драмскай секціі можу разпочац роботу. Од пяятаго по седми децембер таго року одвивал ше фестивал драмских сценох «Дюра Папгаргай», на котрим петровски аматере учасцівалі зоз дуо драму «Пирскаци жирячки малженства» и зоз тым заканчена драмска сезона за 2014. рок. За ідуи, 2015. рок

Петровчане выбрали текст Станислава Стратієва «Автобус». Як и прешлых роках глумецка екипа выбарла текст котры обрабя сучасны живот людзох на маргіні дружтва, котры з того жыцьця и дружтва сцу вицагнуц цо вецеі можу.

Дзевец особи ше находза ў ёдним автобусе котры на коначнай станіцы не ідзе нігдзе, но його путнікі не жию стварносц, але маю свой имагінарны животы котры жили док не дошли на маргін дружтва. Улоги бавя глумцы котры уж не перши раз на дескох котры живот знача, та ше наздаваме же

нас зноў зацикава зоз своим виводзеньем.

Таго року ше до ёднай екипи зышли старши и младши аматере, а то: Владимир Дудаш у улогі человека, Иванка Колбас у улогі Загорки, а зоз младших ту Андрея Магоч у улогі жени, Боян Кошутич як разумны, Антун Гарди як неразумны, Мая Рац як заплюбена, Кристиян Медешы як залюбени, Денис Гарди як виртуоз, Даниэл Вашаш як неодвичательны. Шептаче таго року Тена Голик и Ана Рац, а сцену приготавіа Миррослав Лехолат, Миряна Токарски, Снежана Лехолат, Желько Костелник и Горан

Костелник, а режирац будзе Томислав Рац.

Вериме же и тата комбінація аматерох будзе удачная як и по тэраз, и же драмска секція КУД «Яким Гарди» да шыцко од себе же би вітвірела удачны драмски фалат котры будзе цыкавіц наших любітэльох театру, а окреме нашу петровскую публику. Тиж так будзе нам велька радосц зоз новым твором обісц и нашо рускі места у РГ и нашо места у Войводіні, дзе нас уж традицыйно поволую.

Томислав Рац

"КАЛІНА" У РИЄКИ УГОСЦЕЛА ЗАГРЕБСКИХ АМАТЕРОХ

Неформална бешеда зоз госцами

В суботу, 11. новембра того року КУД "Каліна" зоз Риєки угосцело членох Дружтва за українську культуру зоз Загребу, точнейше драмску групу загребскогоДружтва. Причина нашиви була першенствено визначоване 200 роцніці од народзеня познатого українскогопоета и маляра Тараса Шевченка.

З тей нагоди Риєчане у просторе Месного одбору Кримея, хтори ше находзи у Кумичевей улічкі у Риєки,

могли видзиц виставу малюнкох на тему Тараса Шевченка, а веc ше ужиц до маестральней глуми Алекси Павлешина хтори одбавел свою трагикомедию "Бавиц Стельмаха" писану на горватским языку. Автор тексту тиж так и глумец и режисер, помощник режиї Славица Павлешин, шептач и тон майстор Филип Побран, а реквизитер Владо Лагура.

У трагикомедії Алекси Павлешина "Бавиц Стельмаха" главна осoba интелектуалец

Алекса Павлешин у монодрами «Бавиц Стельмаха»

под псевдонимом А, хтори ше нашол у кризи неінвентивносци пред готово нерішивим проблемом як витвориц програму зоз хтору би на нови способ допринесол розвиванию культурного ідендитetu своєй национальней меншини зоз малима средствами. Фрустрирано гледаюци можліви тематични решения през власни асоціації на боляци историйни хвильки и дружтвени обставини, рисує одредзени контури общай судьбы своїх сонароднікох – давних приселенцох, приходзи на идею одбавиц монодраму сучасного автора зоз працювщини, зоз котрим находзи числени подобносци и у власним штредку. Преходзеци за тим до змисту монодрами, А цитира вири-

ки зоз Стельмахового діла, а през повратну информацию находзи себе у вичним гледаню щесца хторе ше находзи ту даѓде, лем го треба препознац.

Представа була шумне нашивена и допринесла ширшому спатраню терашнього зложеного стану у котрим ше, у рецесийних часох нашли шицки припадніки национальних меншинох як и други граждане нашей держави.

И монодрама загребскогоДружтва, и саме организоване госцованя з боку КУД "Каліна" зоз Риєки фінансийно подпомогнуте з боку Совету за национални меншини РГ.

Часц публики

Славица Дудаш

ТАРАС ШЕВЧЕНКО ОД КРИПАКА ДО АКАДЕМИКА

KУД Приморско-горанской жупаниї Рушняк, у Риски визначело 200-рочніцу од народзеня велького українського поета и маляра Тараса Шевченка.

Єдну часць визначаваня тей рочніцы Дружтво Рушняк витворело цеком культурнай манифестацыі «Тыдзень культуры Руснацах и Укарінцах ПГЖ» штредком року, а друга часць витворена 13. новембра, у рамікох культурнай манифестацыі под назвею «Тарас Шевченко од крипака до академіка».

За отримоване тей єднодньовей культурнай манифестацыі Дружтво достално и фінансійну потримовку з боку Совету за нацыонални меншини РГ. Культурна програма виведзена у Маткі пенсіонерах Приморско-горанской жупанії у Риски, а творчосць Тараса Шевченка публики представелі українски публіциста Володимир Мишанич зоз Ужгороду. Вон бешедовал на тему «Академік Тарас Шевченко, академски маляр — животна драга и робота» зоз котру слухачох упознал зоз животом Тараса Шевченка и його малярску роботу, ей одгуки у Ст. Петербургу и даставаню академскай титулы. Так ше могло чуць же Шевченко бул вінімково добры маляр хтори спочатку барз добре жил зоз свойого малювання у царскай Русії. Медзитим, його поезія унапрямлена приців цара одведла го на другу арагу и було му забранене малюване. Друге преподаване мало назвею «Академік Тарас Шевченко, поета — з поезію проців крипацтва у царскай Русії» указало на обставини скорей заявлені Тараса Шевченка, а потым и о услови-

Учашнікі подобовей работні

йох у Україні, по врацаню Шевченка зоз Ст. Петербургу. Народ жил чежко, у пісні Сон Шевченко предсказує прэпадане царскай Русії и прето ё, по царским указу, депортавані на Кавказ зоз забрану писаня и мальованя. Писал покрадзме, пісні ше тиж покрадзме преношеля медзи народом хтори го почитовал и потримовал, цо конечно и указане зоз велічезним числом людзох хтори пришли на ховане Тараса Шевченка.

У предложеню програмы рецитавані выбрані пісні Тараса Шевченка на жыдловым языку и преложени, и потолковані публіки. Порихтана и вистава репродукційох найлепших Шевченковых малюнкох, а зявели ше и нови, у нас ище невідзены репродукції. Представені и даедні монографії зоз

маляровима работами.

У програмы порихтана и подобова работня на тему Україні, цо на окремні способ збогацело збуване, бо маляром не було чежко даць свой максімум же би на своіх малюнкох и рисункох представіли своё дожице Україні, але и ей велького уметніка Тараса Шевченка. Напревени красны роботы. Шевченко бул и остал велька інспірація. Його робота посцігла високи досяг, вон указавал на дружтвену нісправду и чежки стан русійского крипацтва, дзень по його шмерци крипацтво утаргнуте, а його дѣла остали як незагаснуты пламень ёдного часу у свідомосці шицких людзох.

Владимір Провчі

КУД РУСНАЦОХ ОСІЕК ПРЕДЛУЖЕЛО ТРАДИЦІЮ

KУД Руснацох Осіек 13. децембра, уж традиційно наступело на Крачунским концерту при Словакох. Спомедзі 9 учашнікох, на тей манифестацыі Маткі Словацкай з Осіеку КУД Руснацох було єдине дружтво другей нацыональнай меншини. Под руководством Огнсна Здравковича и зоз провадзенем тамубрового оркестру одшпівани три крачунски шпіванкі: Бог ся раждае, Вифлеемі днес Марія Пречиста и Пречистая Діва. Патраче добре прияли шпіване по руски, та з моцним кляпканьем наградзели членох КУД-а Руснацох Осіек.

Агнетка Балатинац

КУД Руснацох Осіек на Крачунским концерту при Словакох

СТАН ПОШВЕЦЕНОГО ЖИВОТА - ЦО ТО?

На тему пошвецени живот, мам таке чувство, у сучасним кождодњивим животе барз ше мало бешедус. Стан пошвеценог живота, котри у Церкви иснује јак окремни способ автентичног нашлідована Јевангелиј, иснује у Церкви организовано уж од штвартога столетија, а својо початки находити уж медзи першима ученїкама Исуса Христа. Кед бешедујеме о стану пошвеценог живота, веџ думаме на хлопах и жени котри у монашеских заједницама, а ёст их наисце вельо, през три основни завити: послухносци, чистоти и худоби умерају за тот швет же би шведочели о будущих часох у котрих, по својим вирским опредзеленю, не будзе веџей бавиц увагу яки статус зме у дружтве мали, кельо зме того здобули и яку числену фамелију подзвigli, але з якима зме дјелами и на яки способ свой живот, та баш кед сцеме и статус, и мајсток, а и фамелију у чаше шмерци поза себе захабели.

Монашество јак ёден зоз можљивих способа нашлідована и жица Јевангелиј, вшелјак през дугоку историју Церкви захабело незаобиходни доприношења, не лем на подручју духовносци, але и школства, медицини, права, и других фахох, окреме на фило-

зофским и уметничким подручју. Заш лем, найзначајније здогаднуц ше же монахи, то непреривна и жива молитва Церкви пред Богом, зоз њих власним животом, але и з молитву котру у каждје хвильки дња за Церкву и ведно зоз Церкву приказую. Вони тово творја на окремни способ през молитву рижних часох у дну, котра ше вола Часослов и облапишици значајиши подїј дња. Праве претоту часту и приношају молитву за нас шицких, котри у тим швеце мame други својо посланја, вони же и волају стан пошвеценог живота.

Чувствује ше, медзитим, потреба, а и сам папа Франко ю препознал, розважковац и будзиц у наших шерцих у першим шоре свидомосци једним таким окремним поволанју котре иснује у нашей христијанскеј и церковней реалносци. Рок пошвецени розважкованју монашества котри зме почали зоз початком Крачунског посту, на окремни способ порушује можљивосц упознају зоз таким способом живота. Роздумац чи можебујуци и сами чувствујеме порихтаносци и поволане за таки живот. На окремни способ тот наменени и самим монахом же би у својих шерцих розбовчали своју „першу любов“, як св. Павло наволује у својим посланњима Боже поволанје

же би јој автентичнайше з радосцу шведочели красоту монашеского живота.

Жадан је нам у будущих числах Новеј думки прегвариц дајено слово, або и побешедовац зоз представитељима хлопских и женских монашеских заједницама котри за наш народ, на тих наших подручјох були барз значни. Сцељи близме упознају наших читатељох зоз њих харизму и способом жица, усудзел бим ше спомнуц, зобудзиц успалу атрактивносци тајкога поволанја за человека нешкайших часох.

Обдумани логотип за тот рок намаљовала академска мајкарка Кармела Бокасиле (Carmela Boccasile). У дугоким толкованју шицких елементох и змислох тога знаку, визначили близме голуба котри символизује Духа Святога у виду голуба (тропар швета Богојављења) котри з једним кријдлом облапи три гвидзи котри у византийнай иконографије символизују Марију, Мајцер

Божу прикладнјицу пошвеценосци Богу (тропар швета Воведења Пресв. Богородици до Храму).

Сам голуб намаљовани на способ писанја арабског слова мир и на тот способ ише раз уприсутнје христијански Восток котри осатнї роки пре вирноси Христовеј Јевангелиј и Риму јак знаку јединства у Церкви подноши мученичество за своју виру. Друге кријдло голуба облапи швет (лабда зробена мозаично) и на тот способ Дух Свјети повязује тих котри умарли у шветовеј стварносци зоз шветом рижних културох и народох, котрому зоз својим прикладом швица јак шветлосци котра ошвицује слово Јевангелиј, њого пророцку димензију будущих часох и надјеју у котреј ю ми обчекујеме (то символично представене у трох латинских словох Evangelium, Prophetia, Spes). Долу ише стоји надпис: „Пошвецени живот у Церкви нешка“.

о. Владимир Седлак

БАСНИ ЗА МЛАДЕЖ И ОДРОСНУТИХ

ВИБОР КРАЛЯ НА ВАЛАЛСКИМ ДВОРЕ

Збуло ше то у єдним валале, под час жими. Животинї на єдним валалским дворе одлучели вибрації свого краля.

— Я найкрасши на дворе, опатьце лем мою прекрасни пирка, и уж лем прето заслужуєм буць краль! — гварел павур.

— Я наймудрейша на дворе, то ве-

льо значніше як краса котра з роками преходзи, и прето думам же праве я требам буць главна у нашим дворе! — гварела сова.

— Я найвреднійши, понеже перши ставам и будзім ґазду и ґаздиню, и уж лем прето требам буць преглашени за краля! — гварел когут.

— Лем ше ви „крайойце“, а я вас и

надалей будзем чувац кед до двора, през ноц, зайдзе даяки крадош або збойнік! — гварел през шміх Шарко, домашній пес.

ПОУКА: Діла, а не (празни) слова! („Acta, non verba“).

Яким Пушкаш

ПРИВІТ НАРОДЗЕНОМУ

у яшелькох
дзецко мале
народзене
шпи

гвізда швици
ангели шпиваю
пастре витаю
народзеного

яка то шветлосц
яка то писня
дзе тата подія

таїнство то вельке
вири нашей

як чудесно
положиць руку
на место
дзе ше ти
скорей вельо
вельо роки
народзел

Любица Гаргай

ЖІМСКА ИДИЛА

били пахульки
ше розлєцели
по цихих
уліцох
у ноцних
годзінох
и префригано ше
позацаговали
до кождай
празнай часци
коло черепох
посаковали
и одскаковали
од древка
по древко
з конара
на конар
и зоз своїма
малима
ніжніма
целами
закрили
шицок валал
и околіско

з нємім ошміхом
на ґамбох
несцерпезліво
обрчекуюци
перши зарі
слунка
и отверане
дзецинских
очкох
хтори ледво
чекаю
же би зняли свойо санки
з пойдох
и весело
одбегли
на валалски брег
спущовац ше
правиц шніжніка
и уживац у
жімской идили
жімского одпочивку

Любица Гаргай

СПАСІТЕЛЬ РОДЗЕНИ

Дзешка на Востоку,
Гваря людзе стари,
Зявела ше гвізда
Розогнала хмари.

Велі ю видзели,
Велі провадзели,
Малому дітятку
Дарунки ношели.

Шицки добре знали
Спаситель родзени,
З радосцу у шерцу
На швет принесени.

Агнетка Костелник Балатинац

БОГ СЯ РАЖДАЕ

Бог ся раждае, хто ж Го може знати!
Ісус Му им'я, Мария Му Мати!

Пришпив:
Тут Ангели чудяться,
Рожденого бояться,
А вил стойть, трясеться,
Осел смутно пасеться.
Пастриє клячуть,
В плоти Бога бачуть,
Тут же, тут же,
Тут же, тут же, тут!

Мария Му Мати прекрасно спиває,
І хор Ангельський їй допомагає!*

Йосиф старенъкій колішне Дитятко:
— Люляй же, люляй, мале Отрочатко!

ПЕТРОВЧАНЕ НА 8. ВЕЧАРУ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ У БЕЛОВАРУ

Члени КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох на бини у Беловаре

Привитне слово предсидателя РГ др Иви Йосиповича

Под покровительством горodu Беловару, а у организациј Ческай обец Беловар, у спортскай дворани 29. новембра 2014. року отримана осма по шоре манифестация – «Вечар националних меншинох», на котрой по други раз Руснацах представяло КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох. Окрем же Петровчане наступели зоз «Рускима народнима тамцами», члени Дружтва Марияна Джуджар, Таня Креніцки и Златко Медеши порихтали презентацию нашого народнога облесчива и народних једлох, од чого визначуєме: капуџаніки, бобальки, садланіки, сирец и белюши. Окрем једлох виложени и нашо видана Сојзу, як цо то *Нова думка*, *Венчик*, *Руски народни писні* и др. Нащивитељ тей манифестациј пред початком програми могли

уживац у дегустациј наших и других традицийних једлох и о кратки час стол на котрим шицко було виложене остал празни, цо знак же ше им нашо национални једла барз попачели, а вељ з ніх питали и рецепти же би дома зробели сами.

Того року у преполней спортской сали и понад 3 годзини програми уживали представитеље локалней политичнай елиты, як и председатель Републики Горватской, др Иво Йосипович. Спомедзи горватских и локалных представительња на манифестациј приступовали и представитеље амбасадох Ческай, Словаккай, Словениј и Сербії.

Програма розпочала зоз гимну Републики Горватской, котру одшпивал хор Ческай обец зоз Беловару, а нащивителем ше обрацели и привитали: Мирушка Лончар, председателька Ческай

Члени петровскога Дружтва зоз заставу Русинох у РГ

обец зоз Беловару, Дамир Байс, жупан, Саня Посавец, председателька городскай ради, Антун Корушец, городоначальнік Беловару и Александар Толнауер, председатель Совету за национални меншини Републики Горватской и др Иво Йосипович, председатель Републики Горватской котри наглашал:

– *То вечар заедніцтва, богатства культуры, любови, приятельња и порозуменя. Горватска без националних меншинох не була бы того цо е ћешка. Тота краса, богатство и традиция то цепли дом за шицким, без огляду на националну, вирску або политичну припадносц. Кажда национална меншина ћешка притомогла горватской культуре.*

Конечно почала и програма зоз Ческую обец котра виведла венчик

Председатель Совету за национални меншини РГ
Александар Толнауер

ческих писньох. Дефиле зоз заставами котри каджа национална меншина зоз єдну пару привитала присутних на свій мацеринским языку, а «Добри вечер, витайце» поздраввали Данил Вашаш и Тијана Мазур.

После дефилеу домашнім и госдом манифестациј представили ше:

Албанска национална меншина – КД «Шкендия» Загреб;

Бошњацка национална меншина – КУД «Севдах» Загreb;

Ческа национална меншина – Ческа обец – Беловар;

Мадярска национална меншина – КУ «Пелмоштор» Б. Манастир;

Ромска национална меншина – КУД «Дарда» Дарда;

Руска национална меншина – КУД «Яким Гарди» Петровци;

Русийска национална меншина Здружене «Калинка» Чаковец;

Словакка национална меншина – КУУ «Франњо Страпач» Марковац Нашицки;

Словенска национална меншина – КПД «Базовица» Риека;

Сербска национална меншина – КД «Просвета» Гарешница;

Українска национална меншина – КПД «Тарас Шевченко» Канижа

и госци – ГФА «Копривница» Копривница.

После програми додзелени припознаня и шицки пошли на вечеру, на котрой ше поупозбавали и розменели адреси за будуце сотрудніцтво.

Звонко Костелник, проф.

ЮВИЛЕЙНИ, 10. ДРАВСКИ ГАБИ У ОСИЄКУ

КУД Руснацох Осиек

КД Руснацох Винковци

У Осијку, 6. децембра, на швето св. оца Миколаја, у организацији КУД Руснацох Осијек, отримани 10. Дравски габи, стрестнуца хорог и шпивацких групох з Републици Горватскеј.

Участовали шејсц руски дружтва з Горватскеј, Матка Словачка з Осијку и једно руске дружтво з инојемства, з Войводини.

Манифестација започала з виводзеньем шпиванкох *Мой Осиек* и *Руснакова арага* котри одшпивал хор КУД—а Руснацох Осијек з провадзеньем тамбуровог оркестру истого Дружтва. Дравски габи не лем приказоване руского вецайгласног шпиваня, але и даражкох КУД—а Руснацох Осијек городу Осијеку за його дзень котри 2. децембра.

Уводни слова о Дравских габох прочитали водитеље конферанси Мануела Дудаш и Иван Будимчич. Потым присутних привитала председателька Дружтва,

Агнетка Балатинац, котра истоашне и Представителька рускей национальней меншини Осјечко—барањскай жупаниј. Медзи визначними госцами привитала соборског заступніка рускей национальней меншини Велька Кайтазия, члена Совету за национални меншини РГ Звонка Костелника, котри истоашне и аниматор культуры и в.д.тайомнік Сојузу Русинох РГ, председателя Координацији рускей национальней меншини РГ Якима Ерделя, председательку Сојузу Русинох РГ Дубравку Рашиянин, председателя МО Пишкуревци Златка Мезея, о. Любомира Стурка, папоха грекокатоліцкай парохії у Осијеку, та численых учашишкох и патрачох. Потым поволала председательку Сојузу Русинох РГ Дубравку Рашиянин же би привитала присутних, а соборског заступніка Кайтазия же би отворел манифестацию.

Манифестација ше предлу-

жела з наступом наших дружтвох, медзи котрима перши наступели члени КУД—а «Осиф Костелник» з Вуковару. Вони одшпивали шпиванки Червена ружа трояка и Панонска ровніно. Попри новей руководительки хорскай секції, Мариј Русин, Вуковарчане представили и свой народни оркестер, младих хлапцох котрих водзи Владо Русин.

«Руснак» дружтво Руснацох у РГ, представило ше зоз шпиванками Уградочки шалата, Чийто дзвічатко и Ей, Руснаци, под руководством Ани Бучко и Наталиј Гнатко.

Под руководством Зорана Циковца, КД Руснацох з Винковцих одшпивало шпиванки Плюбели зме ше и Кед я ишол попод гумна.

КУД Руснацох Осијек ма добре сотрудніцтво з Матку Словачку з Осијеку, а у духу мултикультурносци котра пануе у городу Осијеку и Руснаци ше намагаю отримовац добри одношена

зозшицкима коло себе. Так каждого року поволуј Словакох на свою манифестацию, а Словаци Руснацох на Крачунски концерт. Того року Матка Словачка виведла два композиції: На тей нашей оравенки, а со-листа Роберт Зграблич одшпивал За ту гору.

Же би юбилей Дравских габох бул цо шветочнейше преславени, КУД Руснацох Осијек поволало фольклорни ансамбл КУД—а «Яким Гарди» з Петровцих, широм шицких млади танцоше, котри на два заводы одтанцовали Руски народни и Пастирски танци у хореографії Звонка Костелника, а у провадзеню народного оркестру.

Мошни аплауз котри провадзел іх наступ потвердзене високого танцошкого уровню, як и доказ же организатор потрафел смак патрачох.

После таких успишных танцошкох нелегко затримац

Матка Словачка Осиек

КУД «Яким Гарди» Петровци (руски народни танци)

КУД «Яким Гарди» Миклошевци

КПД «Карпати» Вербас, Войводина

КУД «Яким Гарди» Петровци (хлопска група)

КУД «Осиф Костелник» Вуковар

повагу патрачох, але женскай шпивацкай групи з Миклошевцах, котра змоцнела свой шоры з младима, то ше поспишело. Вони виведли шпиванкі Скала і Послала ме швекра, а рукаўдзельца Ана Бучко. Перши раз од отримованія Дравскіх габох, як госцы з иножемства, наступілі члены КПД «Карпати» з Вербасу. Одшпивали шпиванкі Браца Русини и Да ше то так стало. Поволуюці ше на контракт котры подпісала Координацыя рускай нацыональнай меншыни РГ зоз Национальнім Советом Руснацах Сербії, Предстవітельца рускай нацыональнай меншыни ОБЖ, Агнетка Балатинац, понукла сотрудніцтво медзі тіма двума горадскім дружтвамі, а

цо з обидвох боках прилапене.

Єдно з наших численных и у тих хвилькох вироятно найактивнейших дружтвох, то КУД «Яким Гарди» з Петровцах. Окрем з фольклорным ансамблем, наступіло і з хлопску шпивацку групу под рукаводзенем Томислава Дудаша, а одшпивали Милена моя и Шей гоя, гоя.

Пред самім концом манифестаціі, на біну іще раз вишло КУД Руснацах Осиек. Хлопи, з новіма капелами, а жени і дзівікі у прекрасних червініх сукнічкох, под рукаводзенем Огнена Здравковича і з провадзенем тамбуровага оркестру, виведли шпиванку Орали би штири волкі, а вец зробілі єдно

ненасподзіване. Оркестер заграл свойофайтави «туш», а члени хору ше розішли по сцэне і виведлі некаждадньюму композіцыю Рудольфа Ерготича на текст Агнетки Балатинац «Кум», котры обидвойо члени КУД—а Руснацах Осиек.

Бул то мали сценскі приказ о двох кумох прэз мелодію. Оваціі з публікі указали же шмелосць у виводзені дачага иншакага и нового добрае прилапена.

Манифестацію заварла

рэзтанцована младосць,

фольклораše з КУД—а

«Яким Гарди» з Петровцах,

з Пастырскімі танцами у

хореографіі Звонка Костелника.

Коло 250 учашнікох и патрачох остало на дружэню

у Шчечеранским доме, а

КУД Руснацах Осиек, гоч малочислены за организацію такей велькай манифестаціі, намагало ше буц добры домашні і сердечніс буц на разполаганію щыцкім свой госцом.

Стрэтнуча ше отримали з финансійну потримовку Совету за нацыональні меншыни РГ, соборскаго заступніка рускай нацыональнай меншыни Велька Кайтазія, Осиеско-бараньскай жупаніі и Городу Осиеку. Спонзоре манифестаціі були: Пивоварня Осиек, Фабрика цукру Осиек, Белс д.д. (винария), Ямница д.д., Пекарство Кадуля, та по-дприємство Бієлич.

Агнетка Балатинац
Фото: Агнетка Балатинац

КУД «Яким Гарди» Петровци (пастырски танцы)

«Руснак» дружтво Руснацах у РГ

ПРОМОЦІЯ ЗБИРКИ ПОЕЗІЇ "ДОМ У ШЕРЦУ"

Того року з друку вишла збирка поезії двох вуковарських авторів, пані Меланиї Пап і пана Звонимира Барни под назву "Дом у шерцу". Же би ще туто не-каждодніову подію презентувало ширшої явносци, а окреме домашнім Вуковарчаньом, КУД "Осиф Костелник" у співпраці з Гродською бібліотекою Вуковар організувало промоцію истей. Промоція отримана 13. грудня 2014. року на 10.00 годин у просторії Гродської бібліотеки Вуковар. По привітних словах пані Аніти Байєр Яковац з боку Гродської бібліотеки, промоцію водзела главна і одвічательна

У промоції участвували Звонимир Барна, Любица Гаргай, Вера Павлович, Блаженка Будимич, Мелания Пап і Роберт Ерделі

Авторе кіжки «Дом у шерцу»
Мелания Пап и Звонимир
Барна

войо авторе, хтори бешдовали о себе і о тим як їх твори през час наставали. Були прочитані дзешец писні хтори друковані у книжці, а читали их Ліляна Киш, Любица Гаргай і Звонимир Барна. У музичній програмі учасниковал хор КУД "Осиф Костелник" з Вуковару хтори одшпивал три шпиванки.

Од визначных госьцох на промоції були присутні Звонко Костелник, член Совиту за національни меншини РГ,

Златко Мезеї, председатель МО Пишкуревци, Владимир Ма'оч, парох вуковарски, Яким Ерделі, председатель Ради рускай національнай меншини Вуковарско-сримской жупаниї, Агнетка Балатинац, Представителька рускай національнай меншини городу Осиеку и Лела Дітко, председателька Ради рускай національнай меншини городу Вуковару.

Цала промоція прешла у барз емотивним духу, та ше

з веліх очах скотуляла и по-даєдна слиза. На остатку шицки присутні були задовольни, та предложели дружене на скромним, але смачним банкету.

Треба вшеліяк наглашиц же книжку видал Союз Русинох Республики Горватской, а друкована є зоз фінансийну потримовку Совиту за національни меншини Республики Горватской.

Любица Гаргай

Хор одшпивал три шпиванки

Оркестер КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару

"ВУКОВАР, ШВЕТЛО БУДУЧНОСЦИ"

И того року у Вуковаре ще отимују Вуковарски адвентски шветочности и то тераз по седемнасти раз, а под ѓеслом "Вуковар, шветло будучносци". Вуковарски адвентски шветочности означају ће не лем зоз паленњом штирох швичкох през штири недзелј пред Крачуном, але у рами-кох шветочносцох отимују ће и рижни музични и други забавања. Ми о тих предкра-чунских забавањох ніѓа ће писали прето же зме за ніх ніѓа ће були даяк директно вязани јак того року.

Жијеме у часох кед ће вельо уваги кладзе на национални кухнї и рижни национални єдла хтори ће часто пре-зентую на рижних манифес-тациох и других забавањох.

Из тей нагоди до Ради рус-кай националней меншини городу Вуковару послане замољене за приготововане подобнога. Понеже Рада ма добре сотрудніцтво зоз КУД "Осиф Костелник" Вуковар, та и из тей нагоди сотрудзо-вали. Жени, члени креатив-ней секциј Дружтва, направ-ели руски єдла за тот шве-точни стол у Городским му-зею Вуковар у дворцу Елц, а з нагоди паленja першой адвентской швичочки, 30. но-вембра.

Так Гелена Бурчак направела капушаніки, Олена Поштич череги, Наталија Барна реј-теши зоз вишњами и бундаву, и Любица Гаргай бобальки з маком. З боку занятих у музею одволане Рускай ради на туту поволанку прешло у

Члени Ради и Дружтва з ліва на право Наталија Барна, Владимир Русин, Зденко Бурчак и Едина Бурчак

едним барз щирим и пози-тивним духу дзекованя як и записованя и сликованя по-рихтаних продуктох. Тиж було и рижних коментарох, а найвеџеј на рахунок капу-

щанікох, яки су барз смачни и то дефинитивно једно од найпознатших руских єдлох нашого краја хторе шицки полубели.

Любица Гаргай

ПРОМОВИРАНИ КАТАЛОГ РУСКОГО НАРОДНОГО ОБЛЕЧИВА

Промоција каталогу «Кодифи-коване руского народного облечива» котри представени 11. децембра 2014. року у Заводу за културу војводянских Руснацох, на котрой роби роботна група у хторе хореографе Йоаким Рац и Микола Губаш з Войводини, Звонко Костелник з Горватскай и етнолог Катарина Радисавлевич котра и авторка каталогу. Окрем роботней

группи, на промоциј бешедовал и историчар Јанко Рамач, главни и од-вичательни редактор Сергей Тамаш и Йовген Мудри котри и розпочал тот проект. Троязична студија бач-ванско-сримских Руснацох најавена за 2015. рок у котрой окрем облечива буду и записи крочайох до на-ших танцох и нотни материјал.

Звонко Костелник, проф.

ПРАЖЕНА ЧАРНА ШВИНЬСКА ПЕЧИНКА ЗОЗ ЦЕСКОМ

Печинку нарезају на ћо ценши фа-латки и охабиц най у млеку одстој даскељо годзини.

Скорей праженя, печинку добре помачај до муки и у вратим олеју барз кратко пражиц з обидвох бо-кох.

Порихтај соль, попер, дробно на-шекани цеснок и судзину зоз по-кривку, до хтореј будзеце складај-пражену печинку. Важне же би печинка була ћо дугши час за-клопена у судзини.

Понеже шицку печинку ће мож одраз попражиц, першу туру хтора попражена положиц до судзини, посолиц, попопровац, посипац зоз нашеканим цеском и заклопиц. Так робиц док шицко ће попражице.

Кед шицко попражене, охабиц най стой заклопене найменей једну год-зину. Так печинка пуши сок, по-прими арому цеску и остане мег-ика.

Смачнога!

Марияна Джуджар

МЕДЗИНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ МЛАДИХ МЕДЖУГОРЄ - МЛАДИФЕСТ

Брег указаня, кип Краліци міра

Здогадуєм ше, кед сом перши раз чула за Меджугорє и бешедовала з людзьми котри там були, у іх словах почувствовалася сом радосць котру там дожили. Зоз свойго жывота знам же нас, свой дзеци, Богородица люби, чува и водзи. Почала сом раздумоваць и задумоваць як то будзе кед перши раз пойдзем на тато святе место – яке то чувство будзе?! Кед сом чула за Фестивалем младых у Меджугорю – фестиваль дзе ше модлій, шпива – знала сом же сом поволана пойсць на істи. Роках 2012. и 2013., нажаль, мойо жадане ше не виполніло, але сцерпезліво причекало 2014. рок. Фестивал младых у Меджугорю (скрацене: Младифест) отримує ше кожного року од 31. юля по 06. август, а таго, 2014. року славел 25 роки од свойго існавання. Гоч ма таку назуву, на Младифест приходза рижні возросты. Кажды рок ше отри-

мус под даяким геслом. Того року было гесло: „Ніа, то твоя мац!“ („Жено, ніа – твой син!“) Потым гварел учнікови: „Ніа, то твоя мац!“ И од того часу вжал ю учнік гу себе (Іван 19, 26-27)). То стретнүце котре кожного року тирва прекрасны 7 дній и зазберує Христовых учнікоў зоз цалога швета. Чоловек може на Младифест пойсць прыватно, а може пойсць и организовано, з даяку группу. Я була з группу котру уж даскелью рокі водзі професорка з Вуковару. З нами були двоме паноцовые, диякон, даскелью віроучителько и віроучительки. Внощи з 30. на 31. юлій, на 00:30 годзін рушели зме з Вуковару за Меджугоре. Службово отверане Младифесту було 31. юлія на 18 годзін, модліли зме Ружанець, а на 19 годзін почала Свята Служба Божа. На початку Службовей слави, представілі ше млады котри пришли зоз рижніх краіох швета – зоз 60 жемох.

пред тим олтаром и буц часточка тей велькай заедніцы. Програма кажды рок менейшэй еднака. Найвецей ше шпивало писні на англійским языку, а у Медзинародным хору и оркестру шпивали и грали млады зоз (коло) 25 жемох. Цали Фестивал кажды дзень симултано прекладані на 17 языки. На 9 годзін рано зберали зме ше пред вонкашнім олтаром и помодліли ше. Шлідзела катехеза – наказоване. Того року паноцец Анте Вучкович барз крашніе наказовал – наисце ма дар за бешеду – а шицкі наказованя и зняти, так же ше можу послухац на интернету. Два раз на дзень – после наказования и скорей Ружанцу – слухали зме шведоченя. Людзе зоз рижніх краіох швета пошведочели ў Господь у іх живоце зробел и робі. То прекрасны приповедкі о моци молітви и вереня. Ишэ ёдно красне чувство зявіо ше кед задзвоні поладнє и кед ше модлій „Ангел Господній“. После тога шлідзела кратка прерва у котрой зме ишли до апартманох на полудзенок. Нам по наш апартман требало 3 минути на автобусу. Як то и віше у Меджугорю, паноцове кажды дзень споведали. На 16 годзін знова

На Служби Божей

Представителі державох зоз заставами

зме ше позберали и слухали шведоченя. На 18 годзин модліли зме Ружанец и то так же ше кожда дзешчатка модлі на другім языку. Таке дацо барз крашнє слухац и модліц. Свята Служба Божа кожды дзень починала на 19 годзин, а присутствовали коло 350 паноцлове з рижних державох. Медзинародны хор и оркестер водзели шпиване. По Служби Божай, на

20:30 годзин шлідзела Молітва пред Пресвятим – кланянє. Тота часць мі наймілша. Думам же найкрасаше кланянє у моім жывоце було кед зме ше модліли пред Крыжом. Тот вечар, под час молітви, шыцкі шветла були загашены, а у рукох зме тримали незапалені швичкі. Коло нас була цмota и у ёдней хвилькі, помалі, од олтару ше почала паліц ёдна по ёдна

швичка. З рук до рук каждого з нас, почalo ше розношиц Шветло Воскреснутага Ісуса. Чувство неописуецей милосці Божай!

Єден дзень ше віше пендра на Брег Указаня. Пендраюць ше, модліли зме Ружанец и раздумовали о Отайство. Помодліли зме ше коло Белавога крижу (место указання Богородиці) и коло кипу Богородиці. Остатній дзень, вночі з 05. на 06.август на 00:30 годзин, велі котры пришли на Младіфест, у своіх групох и организаціях рушэли на Крыжевак. То брег котры ше находзі над Меджугор'ем и на чиім верху положены были криж. За шыцкіх паломнікох пендране на тот брег значы поволанку же бі на окремы способ стретлы Ісуса и Його Любов. Так и мі рушэли на тото стретнүце. Єден віроучытель предводзел молітву и як зме ше пендралі, так зме, застаўяюць ше на кождай станцыі, раздумовали о Христовай Крыжней драгі. Кед зме сцигли на верх, за нами было ішче людзох котры ше пендралі, але даёдні уж були у своіх меҳох за

спанс и чекали рано. Пренашли зме шлебодне место дзе зме ше змесцели, віняли мехи за спанс и леглы под отворене небо. Розпятраюць швицаци гвізди на небе и раздумуюць, думам же сом ані не спала. Рано на 4:30 годзин модліли зме Ружанец. На 5:00 годзин почала Свята Служба Божая. Візначала бім ёдну упечатлівую хвильку, котру думам же и шыцкі котры там були не забуду, а то віход слунка и слунково зарі котры ошвицовали били криж на Крыжевцу. Кед Свята Служба Божая закончела, спущэли зме ше долу. З тым закончел Младіфест 2014.

То бул ёден тидзень найкрасашаго танцу зоз животам! Хто бул у Меджугор'ю, верим же зо мну подзелі думане же то окремне место, за мене – место дзе сом ішце весяц патвердзела и почувствавала же ме Богородица любі. Младіфест іскусство за котре препоручуем шыцкім котры ше почувствую поволанім, най иду.

Процесія

Мануела Дудаш

У АНГЛІЇ

Еден дзень зме були у месце Еплдор. Ту нам совитоване же бизме обовязково коштавали Хокинг сладоляд. Предаваю ше у малих камп-приколичкох и познати су як найсмачнейши у тим краю. Хокинг сладоляд предаваю лем зоз смаком ванилиі. Я ванилию любим, але не у сладоляду. У контрадикції з тим, тата ванилия була найсмачнейша од шицких цо сом покоштавала. У Еплдору, окрем сладоляду, видвосла бим попатрунак на морйо и Велс котри ше могол видзиц да-леко прейг моря.

Найинтересантнейша часц за шицких нас, будуци учительки и будуцих учительлох, була нащива школи. Па-

носцы їх и наших школох. Велька розлика и то же у Англії дзеци у школах ноша униформи. Англійска школска система подзелена на 5 стадиуми. Дзеци рушаю до школи од 5 роках и у ніх нект „класи“, але „рок 1“, „рок 2“... У першим и другим стадиуму то дзеци котри маю од 5 по 11 роки, а треци, штварти и пяты стадиум то дзеци од 12 по 18 роки. Я була у класи дзеци на „року 1 и 2“. Наймладше дзецко мало 5 и пол роки, а найстарше 7 роки. Дзеци на кождэй годзини шедза у ґрупох и кожда ґруппама свою назву, а и лавки так поскладаны и организованы. Групи направлены зависно од спо-собносцю дзецох, так же не-

Стонхендж

учиц тогодня. Тата активносц ше ми попачела, бо дзеци не бегаю по голу лебо по класи, але през бависко уча. Дзецом ясно дане на знане и учителька на табли обовязково пише, ми то во-

група була найточнейша у ришаваню задаткох, лебо найпослухнейша... Тоти котримшне не удалозробиц цо требало, оставаю у учальні и на одпочивку докончуць. Спрам учительковых словох, тата повратна информация барз значнашкольяром и права є мотивация за дальшу роботу. Интересантне же катедра у самим угл€ класи и я ледво обачела же то учителькова лавка — думала сом же то лем лавка на котрой стої комп'ютер. Нект класичней табли и крейди, але маю „мудры табли“ — котри сотрудзую з комп'ютером та учителька ма векши, модернайши можлівосці у толкованю и преношенню знаня на школьнорах. На початку школьнаго дня, школьноры шедаю долу на тепих коло учительки, а учителька преверює хто у школи тот дзень. За дзеци чий родичи робя, организоване предложенепрерубуване школи. То значи же дзеци оставаю од 8 до 16 годзин у школи. Попачело ше ми же за полудзенок можу выберац цо буду сец. На мениу кожди дзень ёст 4 ёдла (выбираю спомедзі вегетариянскаго ёдла, сэндвичу лебо меса з прилогом). Вше маю и десерт — даяку овоц, пудинг лебо сладоляд. Пауза за полудзенок тирва 60 минуты. Кухарки их чекаю у кухні и патра на списку хто цо „наручел“, а дзеци при-

Учительска лавка у англійскай учальні

йташка и я були у школи у городу Бронтн. З оглядам же зме у англійскай школи були лем два дні, тот кратки час не допушус ми генерализацию позитивных искусствах на шицких англійских школи. Факт же у Англії иншака школска система як у нас и то доприноши розлич-

муша исти дзеци на кождэй годзини шедзиц у истей ґруппы. Як дзеци приходзя до класи, кожда ґруппа на своїх лавкох ма написаны задатки котри треба ришиц. Тоти задатки не обовязни за шицких, але за тих котри придувшай до школи и то им як мотивация за тото цо буду

ламе ціль котри треба освятац на годзини, а у англійской школи то фокус. Значне то же кожда ґруппа после кождэй годзини добывафидбек — повратну информацию — у котрой мирише ёй поспишело оставац тот ціль. Кажде добиє даяку информацию, чипрето же

Английска червена телефонска бешедница

Кловели Вилидж

У музею Мадам Тисо зоз Принцезу Даяну

ходза по целе єдло. У англійской школи то наволане „хот дінер“. Школска годзина тирава од 60 до 90 минути и вец шлідзи одпочивок котри тирава од 15 до 30 минути. Барз ше ми попачело же мури полни плакатох и класа богата з дидактичними

материялами. Шицко у шицким, научела сом дацо и полюбела ше ми англійска школа.

Чи сце чули голем за єден валал на швеце у котрим жителє не маю свойо приватни хижки и през котри превозни средства не можу вожиц? Кловели Вилидж валал котри ше находзи на сиверу Девону. Специфични є пре велі ствари. Як ше да заключиц, не слово о ище єдним звичайним валале. То предисторийни валал котри ше находзи 400 метери над морйом, так же зме ше мушели спушац ніжей. Як цо уж спомните, специфични є прето же ту авта не вожа. Питане було — як вец жителе иду до дутяну по єдзене, як купую хижки мебель и други ствари? Шицко то жителе давних дньох здумали. Дражки барз прикри, але збудованы су од окремного каменя. Велі роки матарци буки хасновани як единна форма превозного

Водитель Том

средства. Нешка, здумани и зробени специялни санки на котрих жителє цагаю шицко цо купя. Камень з котрого збудованы дражки якишик окремни, та ше по нім санки лёгко шлізкаю. Валал у власносци єдней фамелії. Хижки у валале єдинствени, а таки стари и так крашне ушорени, випатраю як зоз сказки. Як цо уж спомните, ту тиж так кожда хижка на даяки способ украшена зоз квецом. Попатрунок на океан котри дава тот валал, охабя человека без диханя! Ту ёст и даскельо музей котри гуторя о исторії валалу, о людзох котри ту жили, а мнє ше барз попачели стари хижки у котрих жили рибаре.

Не могла сом ше вращиц зоз Англії, а же би сом не пробовала їх славни специялитет Крим ти. Кед зме чули назву, подумала сом же то чай зоз якушк специялну крему, або млєко-

вим продуктом. Крим ти єдло, можем повесць, колачики. Традиционально, крим ти ше состої од бисквиту, філу и маджуну. Бисквит з випатрунком и смаком здабе на бухти пререзани на полі. Стари Англійки філ правели зоз млєка. Я коштовала з купчим філом (по смаку здабе на мишаніну масла и маргарину) и з маліновим маджуном, але ше ми комбінация барз попачела. Вшеліяк, попробуем направиц и дома.

Шицки гваря же у Англії жимно, але тот им рок бул незвичайно цепли и дижджи не падали так часто. Англійцы ше нашаляли же зме им зоз Горватской принесли красну хвилю. Хто не бул и кто ма нагоду, цепло препоручуем нащивиц Англію, Лондон вшеліяк, але тиж так и менши места.

Мануела Дудаш

Випатрунок учальнї у Англії

8. МЕДЗИНАРОДНИ БИЄНАЛЕ ЛЕМКИВСКО/РУСИНСКЕЙ КУЛТУРИ

Наступ членох Дружтва Руснак зоз Республики Горватской

У Криніци-Здрой (Польська), 10. и 11. октобра 2014. отримани 8. Медзинародни Биєнале лемківско/русинской культуры, на котрих була присутна и дзвететнацчлена делегация Дружтва »Руснак« з Республики Горватской, хтору предводзел ёй предсідатель и член Шветовей Рады Русинох/Руснацох/Лемкох, Мийо Шайтош.

Културна манифестацыя запачала з панаходу на гробе самоукого уметніка Епифана Дровняка – Никифори зоз Криніци чийо роботы сцигли аж по Париз. Потым паралельно отримани зашеданя Шветовей ради Русинох/Руснацох/Лемкох и Конгресней комисії за просвіту, на котрих були присутни члены зоз Словакской, Горватской, Сербії, Украї-

ни и Польской. Літературне стретнуце, котре предводзела професорка лемковского/русинского языка др Олена Дац-Файфер, отримане истого вечара. На истим, конгресны організацыі представили свой нови кніжкі. Спред Дружтва »Руснак« поетове Еугенія Врабец и Томислав Мишир представили свой найновши двоязични збирки поэзії, а кніжку »100 godina škole u Petrovcima« як ёй коавтор представела Наталя Гнатко.

Други дзень започал зоз шпіваньем лемковской гімни »Лемковино, Лемковино« и з покладњом квеца на памятнік Никифори у цэнтру Криніци. Саму подюю окреме прикрашали и звелічали учашнікі культурнай програмы зоз штирох жемох, котры були пооблеканы

у русинским, руским и лемковским народним облечыве. Була то источашн€ и етно-ревія нашого облечыва. Потым шицкі присутні, у дефилеу ведно з учашнікамі и з писню, рушели до концертнай сали, дзе була отворена фотовистава »Лемковина у лагре Талергоф« на хторей виложени фотографії и записи страданя Лемкох/Руснацох у Першай шветовей войни, у першим концэнтрацыйным лагре у Европи.

У мене організатора, тогорочни Биєнале лемківско/русинской культуры официяльно отворел предсідатель здружэння Лемкох и член Шветовей ради РРЛ, Андрей Копча. Манифестацыя предлужена з концертом на хторым наступеали ансамблі зоз штирох жемох, а то: ансамбл Ивана

Крафчука »Фатоли« з Мукачова з Подкарпатя, з України, »Руснак« Дружтво Руснацох у Республики Горватской зоз шедзиском у Петровцох, потым »Удольчанка«, »Шамринцы« и »Вородай« зоз Словакской як и »Ластовичка«, »Гудаци« и »Терочка« зоз Польской. Члени Дружтва »Руснак« представіли ше зоз народніма рускіма піснями як и зоз етно-приказом руского свадзебного звичая 50-іх роках 20. віка, хтори виведзены у оригиналім облечыве и зоз свадзебніма элементамі того часу.

На концерту уручена и главна награда Шветовога конгресу РРЛ, хтора ноши мено першого предсідателя Шветовога конгресу Русинох/Руснацох/Лемкох, Васіля Турока-Гетеша, а достал ю Петро Трохановски, познаты як Петро Мурянка з Криніци. Почесні награды з истым меном достали о. Василь Бойчук з Румунії, Лариса Андрела з України и Аранка Медеши зоз Сербії.

Културна часц закончена з виводзеньем дуодрами Славици Шовш »Елегантне пополадню«, котру режырал Дюра Макаї у продукцыі Етно клуба »Одняте од забуца« з Коцера.

Осми Медзинародни Биєнале лемківско/русинской культуры отримани у організацыі Здружэння Лемкох, Шветовей ради Русинох/Руснацох/Лемкох и Меснога уряду Криніца з финансійну потримовнку державных органах Польской.

mr Илона Гречешин

ОТРИМАНИ 24. ДНІ МИКОЛИ М. КОЧИША ПРЕДСТАВЕНА КНІЖКА ДЮРИ ЛІКАРА „ЖВЕРАТКО НАШЕЙ МЛАДОСЦІ”

Од 2. по 14. децембер Дружтво за руски язык, літературу и культуру організовало 24. манифестацію „Дні Миколи М. Kochиша” зоз рижними активносцями у Новим Садзе, Срібній Митровиці, Руским Керестуре, Савиним Селу, Новим Орахове, Коцуре, Дюрдьове и Шиду. З тей нагоди 6. децембра у Новим Садзе, у Руским культурним центрі отримана промоция дзвеятеї кніжки „Жвератко нашей младосци” міклошевського учителя у пензії Дюри Лікара. Присутніх привітала секретарка Дружтва Ірина Папуга и здогадла же пред трома роками у Коцуре и Новим Садзе тиж у рамікох Kochишових дньох представени Лікарово предходни кніжки.

Сотрудніцтво ше предлу жело и надалей, так же и тата найновша кніжка вишла у едиції „Одніє од забуца” того Дружтва. Скорей представяня кніжки, академски маляр Боривое Андреевич отворел виставу 28 малюнкох зоз 9. Подобовей колонії „Стретнүце у Боднарова”, отриманей у юлию прешлого року у Господінцох. Бешедуюци о фотомонографії, автор визначел же вона настала як свойофайтови здогаднік на числени школярски роботи котри вон назберал и зачувал у своїй дугорочній учительской роботи ведно зоз колегіньями Марию Папуга и супругу Ксению. Літературни состави, писньочки, фотографії, по датки о драмскай діяльносци, як и музично—та-

Госци и домашні у голу Руского культурного центра у Новим Садзе пред малюнками Боривоя Андреевича

нечни наступи міклошевских дзецох обсяжно значени, окреме зоз другей часци 20. сторочя. У пригодней програми, школярки новосадских основних школох котри виучую мацерински язык пречитали писні Миколи М. Kochиша. Потим члени дзецинской групи КУД—а „Яким Говля” подполнеши

програму зоз рецитациями, колядами и танцом „Кошене, грабанс” у хореографії Желька Лікара и на тот способ представили успишну работу спомнутих секцийох. На концу програми автор присутним подзелел прикладнікі кніжки.

Ксения Лікар

ВИНІЦА У ДВОРЕН

Зоз прибліжованьем ёшені пришол и час за оберане виніцох. У наших крайох веци нет тельо виніци як то було у прешлих часох, але заших лем ест. Продуквател дожили досц чкоди пре вельо дижджу и подлу хвилю, але на тот завод не будземе о тим, туту тему препущиме фаховцом...

Уж длогши час у дворе Звонимира Барни, у улічки Независносци у Вуковаре, посадзена лоза до такволованей брайди. Вон ше коло неі кажди рок стара, орезуе, заліва, плєє... О своїй виніци у дворе сам бешедує так:

- Тоту лозу сом посадзел кед сом ше врацел зоз вигнанства, значи даг'дзе

Звонимиран Барна обера грозно у виніци у дворе

1998. року. Брайда ма штири поверхи. По перши поверх росла даскельо роки, а веци за кажди идуци требало ёден рок. Перши раз ми родзела треци рок. Веци ю не будзем пущац, остане у таке форми яка є. Вишей ю є будзем пущац бо и тото треба пооберац. Слава Богу таище вше мам

моци пендрац ше по драбинки и грозно пооберац. Лозу сом принесол зоз Брдовцу, а вола ше Французки гибрид и не пирска ше ю. То фине биле грозно, ма дакус веckшу маг'очку и слатке є. Гоч то файта хтора ше не пирска, пре хвилю сом го писдкал штири раз, та

прето мам красни урожай. Иншак би вироятно з нього не було ніч. Мам у загради и други файти грозна, але вони того року прешли вельо подлайше. Любов гу виніцом мам од дзецинства, бо и мой оцец мал виніцу. Од оца сом полюбел и овоц, вон ме научел каламиц и шицку овоц що мам сам сом одховал як и тоту як я любим повесц — виніцу у дворе. Од тогорочного урожая випечем паленку, а досц сом грозна и подзелсл... Кед слово о таких малих поверхносцох веци у каждого слушаю мож упрекосциц шицким неповольним хвильом и выбориц ше же би урожай бул добри и ище лепши.

Любица Гаргай

OSEBUJNI HUCULI

Da bi se vidjelo svo bogatstvo povijesnih i kulturnih znamenitosti Ukrajine, potrebno je puno više vremena nego što smo mi imali na našim putovanjima. Pokraj mnogih detalja smo prošli ne znajući što predstavljaju i kakvu priču u sebi kriju, ali su ostali zabilježeni u mnoštu slika pomoću kojih sam nakon putovanja tražila odgovore i objašnjenja.

Jedan takav detalj, sigurno je svirač na neobičnom gudčkom instrumentu kojeg smo vidjeli u dvorištu dvorca Pal-

ukrašenim drvenim rezbarijama i tepisima od čiste vune, izrađenim na način koji se nije stoljećima promjenio.

Huculska sela i način života je jedan od posljednjih koji se mogu vidjeti u Europi i zbog toga ih posjećuju brojni turisti, dive im se i čude a Huculi im nude svoje suvenire, drvene rezbarije i vezove bogato ukrašene cvjetnim motivima.

Iako se ne zna točno porijeklo imena Hucul, pretpostavlja se da dolazi od rumunjske riječi odmetnik, razbojnik, hrabar i

Bogato ukrašavanje vezom ženske odjeće

strumenata. Jedan od posebnih je trembita. Trembita je rog koji može biti dugačak i do 4 metra. Napravljen je od drveta bora ili smreke čije je stablo udario grom.

Puhanjem u trembitu Huculi stoljećima pozdravljaju sunce, slave vjenčanja, pokapaju svoje mrtve, a koriste ga i pastiri za vođenje ovaca. Svirač na trembiti je virtouz i improvizator koji nikada istu pjesmu ne odsvira na isti način. Trembitu redovito zalijevaju svojom domaćom votkom zbog održavanja vlage i dezinfekcije.

USKRSNE PISANICE

Izrada pisanica je znak velike vjere i običaj koji se održao

do danas.

Svako regija, selo, pa i obitelj, ima svoje posebne simbole i tajne formule za bojenje jaja. Ovi običaji se prenose sa majke na kćeri.

Izrada pisanica počinje u Velikom tjednu i svaka kuća ima oko 60 ukrašenih pisanica. Boje se prave od osušenih biljaka, korijenja, bobica, a kombinacije boja su tajne.

Postoji nekoliko tisuća motiva koji se koriste u izradi i imaju svoju simboliku.

HUCULSKE DRVENE CRKVE

Huculi, potomci pastira i razbojnika, su veliki vjernici.

Drvne crkve, napravljene bez ijednog čavla, su pravi biseri pučke arhitekture.

Rukom oslikane ukrasne pisanki

Tradicijska odjeća i obuća Hucula

nok, svirač na trembiti.

U Užgorodu smo posjetili muzej gdje smo vidjeli, osim trembite, i druge glazbene instrumente, šarenu odjeću, uskrnsne pisanice, i doznali da sve to pripada Huculima, osebujnim Huculima, planinskom narodu koji živi u Karpatima i ponosni su što su do danas sačuvali svoj identitet, svoje običaje i svijest o vrijednosti prirode sa kojom su usko povezani.

Huculi su dio rusinskog naroda. Žive u istočnim Karpatima gdje neka mjesta još ni danas nije dotakla civilizacija. Žive daleko od velikih gradova, bez električne energije, u kućicama

jak čovjek. Drugi objašnjavaju da su Huculi dobili ime od slavenske riječi latalica.

Za svoje dugugodišnje skrivanje u planinama govore da je to dokaz poštjenja i nepokorenosti gospodarima.

Nazivaju se "samorodni" a govore teško razumljivim jezikom koji je mješavina starorusinske, mađarske, rumunjske i poljske. Imaju puno riječi koje su slične hrvatskom jeziku a neki tvrde da su Huculi potomci Bijelih Harvata.

Pjesme pop pjevačice Ruslane su inspirirane tradicijom Hucula jer joj otac pripada tom narodu.

Huculi su poznati po glazbenoj kulturi i korištenju raznih in-

Ukrašeni kožusi Hucula

Unatoč velikoj vjeri, Huculi vjeruju u magijska bića koja nazivaju "lisovky" a čine ljudima zlo.

Od lisovky i šumskih vještica "njavky", štite ih vesela bića koja nazivaju "čuhajstry".

U bistrim i čistim planinskim rijekama žive vile "rusalke", a njihova se pjesma može čuti na stjenovitim riječnim obala-ma.

Odjeća Hucula

Huculi su poznati po svojoj šarenoj odjeći na koju su jako ponosni.

Odjeću ukrašenu sa puno veza, ukrasa, vrpcu i perlaca, a sve u jarkim bojama, nose i muškarci i žene.

Ženska pregača se ponekad vezla i 10 godina.

Unatoč teškom životu u planinama Huculi su stvorili osebujnu kulturu, zadržali mnoge narodne običaje, u sebi nose mir, veliki patriotizam, ljubav prema prirodi i pripadnost karpatkoj zemlji.

Slavica Čorak

BOŽIĆNE BILJKE

Uz božićno drvce i jaslice, blagdanski ukras svakog doma je božićna zvijezda (*euphorbia pulcherrima*).

Domovina božićne zvijezde je Meksiko i južna Amerika gdje živi u sumpotropskim uvjetima i može narasti preko 3 metra. Posebnost ove biljke su crvene brakteje tj. pricvjetni listovi koji u jesen postaju crveni. Danas su stvoreni kultivari različitih boja, dok su u prirodi samo crvene i mogu biti dugačke 25 cm. Cvjetovi su žuti, sitni i neugledni. Kada kupujete božićnu zvijezdu, gledajte da su cvjeti u pupovima a listovi čvrsti i zeleni.

Božićnoj zvijezdi smeta hladnoća i samo kratko izlaganje hladnom zraku može biti uzrok opadanja listova. U kući ju smjestite na svjetlo mjesto sa temperaturom od 15-18 stupnjeva. Nekoliko puta tjedno ju okrenite da bi cijela biljka imala jednako svjetlosti. Zalijevajte ju svaka 3-4 dana, na način da napunite podložak vodom i bacite višak koji biljka nije popila. Previše vode može uzrokovati truljenje korjena. Jedan od razloga odbacivanja listova je i

presuh zrak. Zato ju je dobro svaki dan poprskati raspršivačem i na taj način joj makar malo stvoriti uvjete koje ima u sumpotropskim šumama.

Ako božićnu zvijezdu želite sačuvati za iduću godinu, treba joj nakon cvjetanja skratiti izboje na 10 cm, ostaviti na sobnoj temperaturi i svjetлом mjestu i prestati zalijevati. Kada noćne temperature budu 12 stupnjeva, može se presaditi u mješavini humusa i pijeska, pazeci da se ne ošteti osjetljivo korijenje, i iznijeti na balkon ili terasu. U to vrijeme se može ponovo zalijevati i orošavati. Dohranjivati se može svaka 2 tjedna, gnojivom za cvjetajuće biljke. Dohranjuje se sve do jeseni, dok se na listovima ne pojave prvi tragovi crvene boje. Tada se unosi u kuću gdje joj se pokrivanjem mora osigurati 14 sati mraka. Zamračivati ju treba sve dok listovi ne promjene boju i pojave se cvjetni pupovi, što se većinom dogodi pred Božić, blagdan po kojem je ova biljka prelijepa biljka, o kojoj su napisane mnoge legende, i dobila ime.

ZIMSKI JASMIN (*jasminum nudiflorum*)

Zimski jasmin pripada porodici uljika. Poznato je preko 200 vrsta jasmina, grmova poznatih po mirisnim cvjetovima. *Nudiflorum* je jedini koji nema nikakav miris ali počinje cvjetati u zimi kada u vrtu vlada sivilo i kada ostale biljke spavaju čekajući proljeće. Imski jasmin je grm povijenih grana porijeklom iz Kine gdje raste u divljini i

svoje grane pruža preko stijena. Ako ga pustite da slobodno raste u obliku grma, može dostići visinu oko 1 m i sve će grane poviti prema zemlji. Može se odgojiti i kao penjačica, ali grane koje mogu narasti i do 3 m treba povezati za oslonac. Ne može se predvidjeti kada će procvjetati jer mu cvjetanje ovisi o pojavi mraza. Odgovara mu sunčani položaj ilipolusjena, podnosi sušu i siromašno tlo. Zimski jasmin je potrebno snažno orezivati da se potakne cvatnja jer cvjeta na starim granama. Svakih 5-6 godina grm treba orezati do zemlje jer mu grane odrvene i slabo cvjetaju. Lagano se razmnožava grančicama koje se u dodiru sa tlom same zakorjenjuju. Žuti cvjetovi zimskog jasmina su radost u zimskim danima i ljudima i pčelama, kojima su njegovi cvjetovi prvi izvor hrane kada se ohrabre i izlete iz košnica. Na dan Sv. Lucije uberite grančice koje će do Božića procvjetati a ovaj prelijepi grm posadite na mjesto gdje zimi često prolazite.

Slavica Čorak

ЯК СОМ ШЕ ЛУКСУЗОВАЛ ПО ОПАТИЇ

Шицко почало пияток рано, 17. жовтня того року. Бул дижджовни дзень, фрижидер бул менсій-вецей празни, та сом небарз понагляя стануц зоз посцелі і фриштиковац. А вец забренкал телефон!

— Добре рано! Помагайце, пан Пушкаш! — гварел женски глас.

— Нє можем вецей помагац, досц уж тога помагана, почитована пан! Того року уж сом дал прилог за вилятих, за потрещенцох, за погореніх, за гладних, за сміядних, за...

— Нє, нє требам таку помоц! Я тайомніца у Министерству культуры Влады РГ и требам Вас пре дацо цалком инше!

— гварела тата, мнє непозната тайомніца.

— Нє розумим! Од кеди сом у пензії і празней кишенки, вецей нє одходзим до театру і кина, ані книжкі вецей нє купуем, а сущеди гваря же сом і досц нескультурни, але то лем отварки старых и безработных бабох, та насправди нє знам прецо сце праве мнє наволали! — гварел я.

— Га, га, видзим же насправди маце смисла за гумор, праве так як ми гварела єдна моя пайташка, котра Рускина по мацери! Медзитим, гевто прецо Вас волам и требам ані кус нє шмишне! — гварела пані з Министерства культуры.

— Поведзце уж раз, ша я нє мам часу на руцане! — бул сом дакус несцерпліві и дакус нескультурни, гоч сом бешдовал з тайомніцу з Министерства культуры.

— Видзице, у Опатії ше од вовторку, 21. жовтня по штварток 23. жовтня того року у штирох готэлох, а кожды готел ма пейц гвіздочки, отримує рочны сход горватских новинарох! — гварела пані.

— Крашнє, але прецо шицко тато праве мнє бешедуєце, кед я бувши новинар, а тে-

рашні пензіонер? — нє могол сом ше начудовац.

— Прето же Ви ище віше пишце, але сце и Руснак, що нам у Министерству культуры зоз тей нагоди барз важне, прето же на тим сходзе обовязково требаме и новинарох зоз шорох национальных меншин, а вас нєт велью! — гварела тайомніца.

— Шицко то барз крашнє, але я мам малу пензію и ніяким концом нє можем заплациц таки луксуз — гварел сом широ.

— За Вас шицко задармо! Лем требаце повесц „гей“!

— була упартая тайомніца з Министерства культуры.

— Га, добре, най будзе „гей“, ледво сце ме нагварели! Але, я нє близовни же вообще знам як ше сцигус до тайомніца! Потераз сом лем на два заводы преходзел през Опатию, але то було барз давно! — широ сом гварел.

— Ніч ше Ви нє бригуйце, ми з Министерства культуры до Опатії ідземе на даскеіх автох, та можеце з нами! У питаню державни интерес и прето Вас модлім же бисце нас ніяким концом нє одбили! — гварела вона.

— Га, добре, кед у питаню державни интерес, вец обовязково пойдзэм! — гварел я.

Рушели зме вовторок рано, 21. жовтня, було дакус споза дзевец годзин, а за менсій од два годзини, после воженя у якейшик луксузней лімузини, уж сом бул пред готелем у Опатії и дакус потым тримал сом ключ од готелскай хижі на другім поверху, точнейше була то электронска карточка котра отверала дзвірі готелскай хижі. Кед сом ше змесцел, такой сом пошол до готелскаго ресторана на полудзенок.

Готелски ресторан робел на принципу ткв. „шведскаго стола“ и понукал три юшки (говядзинову, печаркову и ткв. желеную юшку), та сом

вжал шицки три — же бише домашні нє увредзели. Потым сом вжал печену целячину, печени кромплі и капустову шалату, а познейше сом прецшол на морски риби, рискашу и желеную шалату — же бише домашні нє нагнівали. Споза тога вжал сом колач з ягодами и малінами, як и компот од кайсох, шлівікох и грушкох. Випатра же сом ше дакус прецдол та сом неплановано пошол прецшпацирац ше по Опатії.

У розпатраню Опатії нєодлуга сом ше приключел туристом з Южной Кореї, котры мали фаховаго водителя, та сом видзел шицки незабіходні туристичні атракцыі.

Мушим припознац же ме ходзене по Опатії дакус вічерпало, та сом ше пошол вітуширац и одпочинуц до моей готелскай хижі. Медзитим, у найсучаснейшай готелскай купальні вообще нє було ручкі за цеплу и жимну воду, але шицко робело на ткв. сензоры, цо за мне було нове и компликоване, та сом першее купане прескочел, а боме и познейше! Потым сом одспал даяки два годзини, а споза тога сом ше на лифт спущел до готелскаго ресторана. Одкрыл сом же лифт ма якуш барз чудну систему роботы и на тим сом познейше, на ставяню з другіма новинарами и госьцамі у готелу, заробел красны пенеж.

Робі ше о тим же кед прычишніце гомбічку за перши поверх, вец вас лифт обовязково одвеже на штварти поверх и процівно. Углавним, тот лифт мі остане у барз красней памяткі!

На вечери сом коштовал шицки три понукнуги юшки (курцову, ткв. швицарскую и якушкі зоз желенім резанкамі), потым месо истарской хіжи зоз галушкамі, як и морски специялитеты (дагні, ракі и подобне). За десерт сом выбрал колач з румом и мишани компот. Конобаром

сом пригварел же месо истарской хіжи нє было достацьно упечене, та ми за пребачене принесли якешік червене вино з Істри. По вечери ознова сом пошол прецшпацирац ше по улічкох Опатії, а тераз сом ше у обіходзеню приключел туристом з Немецкай.

За фриштик сом першее попил чарну кафу з дакус млека, а потым сом коштовал истарскую шунку, словенски колбаси, швицарски сир, домашню шметанку, печарки, мишану шалату, чарни хлеб упечены у тостеру, а на концу и якишкі австрыйски колач и мишани компот. Ознова сом ше прецдол, та сом пошол дакус ше прецшпацирац, зоз тей нагоди приключел сом ше туристом з Япону. За полудзенок сом ше ознова прецдол и вец ознова шлідзело обіходзене Опатії зоз італьянскими туристамі. Потым сом одспал даяки два годзини, потым шлідзела ранша вечера и прецдане, и шпациране зоз англійскими туристамі. За фриштик и полудзенок ідуцаго дня одуячел сом менсій ёсц, але хто бы могол нє ёсц сушени рибки, баранчечину, рака, губотницу, тартуфи — печарки з Істри, желені галушки, палачинки з медом и чоколаду и мишани компот?! Углавным, мойо пребуване у Опатії зводзело ше на прецдане у готелским ресторану и шпациране по Опатії, віше зоз другу групу туристох!

За дружене з новинарами и министерку и ей службенікі з Министерства культуры нє мал сом часу, бо живот барз краткі и мушел сом віхасновац шицко цо ми живот понука! З новинарами ше будзем дружыц ідуцаго року, цо зоз тей нагоди твардо обецуем, лем кед ме ознова поволаю.

Яким Пушкаш

СТРАШИДЛО

Yедним нашим сримским валале находзела ше виніца Шимка Гайдука. И попри того же вона не була ані найвекша, ані найдопатранша, шпаки и други чкодліви птици найдзечнейше ше госцели праве з ей грозном! Цо шицко не робел Гайдук же би одогнал тих напаснікох и паразитох! Кладол койяки клепетки, штрелял на юх з ловарской и воздушней пушки, бегал по виніци и особне их спаляшоваль — але ніч не помагало.

И вец, як остатню надию, направел страшидло. Вельке и страшне страшидло, як цо тому уж шор. И збуло ше чудо: пиріово чкодліви ше нательо позлекали же ше не застановели аж по трэци хотар! И так, дзекуюци страшиду, грозно було зачуване, а газда виніци могол оддихнуц! Медзитим, приповедка зоз тим ше не закончела, але праве запачала!

Ютредзень, вчас рано, коло Гайдуковой виніци на лови ишол славни валалски ловар Митро. Понеже шицки ловаре досц добре видза, вец Митрови не вимкло присусство страшидла у Гайдуковой виніци.

— Патъ ты лем того Шимка! Справел страшидло у виніци, а на главу му ніби случайно поклад желені калап, праве таки як цо я вше ношим! Вон дума же я нательо „пліткі“ же не знам кого тото страшидло представя! Вон, правда, же ше ми на даскељо заводи случело же сом место дзивого прашеца, або дзивей качки, заштрелел до машне праше и качку, але то не причина же би дахто зо мнє робел шміх! — бул огорчени ловар Митро. Потым „славни“ ловар знял зоз

страшидовей глави „неславни“ желені ловарски калап и потым го руцел до сушедовей нesвіламаней кукирици. Так страшидло остало без калапа, але главу му и надалей чувала густа и дуга слама. А же би кельо-телью віменел страшидов випатрунок, односно же би исте не здабало на ньго, ловар Митро доловел му слунково окуляри! То на концу випадло досц добре ришене, понеже бул красни и слунковити сшеньски дзень.

У преходзки и раздумованю о змислу чловекового жывота, коло Гайдуковой виніци неодуга прешол и Петро, волани „Петічка“, валалски нялкош и вични студэнт.

— Патъ, страшидло! Але, то якешик незвичайне страшидло, бо ма длугоки и густы власи — як и я, потым слунково окуляри — тиж як и я! Не знам чия то виніца и чий то „масло“, але знам пре кого цала тата парада — пре мене! Хтошка сце вишмейц мойо наукаоване, а не зна же мой едини проблем у тим же ме професоре мержа и лем прето ме валаю на испитох! Але, од нешкі обращам други бок колайни и обецюем же постанем добри студэнт! — гварел Петро.

Скорей як пошол далей по своёй драги и постал добры студэнт, Петро з глави страшидла, а то була ёдна звичайна бундава, знял страшидлову „власи“, односно сламу, як и слунково окуляри, але прето як свой прилог охабел вельку червену машлю.

О даяки час коло Гайдуковой виніци прешол нови „госці“, точнейше поведзене „госцы“. Бул то директор валалскай

польопривредней задруги, котри на задружным авту во-жел якешик приватне дружтво на „дружтвене“ ёдзене и пице до його приватней вікендици. Гоч ище ані не дегустовали дружтвене вино и прашецину у приватней вікендици, приватне дружтво було уж досц дружтвене, та ше з авта могло чуц койяки дружтвени и приватні шпіванкі. Добре разположене престало кед ше дружтвени авто цалком прибліжел гу приватней виніци Шимка Гайдука, а приватне дружтво „дружтвеного“ збачело директора.

— Шоферу, стань! — скричал директор. — Патъ ты лем як інтересантне тото страшидло! На главі не ма ніч — як и я, ма исту червену машлю — як и я, а боме ма и исту хлопску якну як и я! Ша ту цала ствар ясна як дзень — тото страшидло то, у ствари, исти я! До дюга! Добре, маме утрати у задруги, людзом зме ище віше не виплацели премії за жито и кукурицу, але чи пре шицко тото виновати лем я?! Напроців, я робим як конь, але цо можем кед векшина занятих нероботнікі и крадош! Чи не так, людзе?

Медзитим, шицки були цихо.

— Понеже ше не чувствуем виновати за хвильково обставини у котрой ше нашла „моя“ задруга, а на другім боку небарз любім „слані“ гумор, вец то значи же тому страшидлу треба дакус віменіц особни випатрунок, без огляду чия то виніца. А гевтому котри зробел тото страшидло най ше скишне вино и вичури паленка з гордовох! — гварел директор.

Физична подобносць медзи

страшидлом и „несліквидним“ директором віправлена на таки способ же машля и якна були зняті (страшидло остало лем у кошулі!), а на главу му завязана женска хусточка, гевта котру директор пожичел од своій особнай секретаркі, котра, розуміши, тиж була у авту. На тот способ страшидло пременело пол и постало „страшка“!

Того дня вецай ніхто не преходзел коло Гайдуковой виніци, так же „страшка“ не була знемірівдана. Але, прето ше барз несподзівал газда виніци кед вечаром прішол до контролі своєй виніци и видзел які пременки дожил його чувар грозна.

— Га, знам я у чим „штос“, ша не „цицкал“ ані я весло! — бул прешвечени Гайдук.

— То мнє хтошка зоз тоту женску хусточку сцел повесць на баржей примеркує на свою женочку, як на грозно! Точно! Замерковал и я же моя Катичка у остатні час небарз пахняца „ружичка“! Достане вона „три таркі за грош“ лем док я придзем дому! — бешнел Гайдук и од гніву податр женску хусточку на два половкі.

Тей ноци ловар Митро, вични студэнт Петро, потым несліквидны директор несліквиднай задруги Я. Б., як и жена и муж Гайдуково, барз неслірно спали, гледаючи одвіт на велі питаня, а страшидло ше ище и тераз шкрабе по главі, односно бундави, вообще не похоплюючи цо ше то шицко, у юдним дню, з нім збувало!

(1982)

Якім Пушкаш

РИШОВАЦ ШЕ ЧКОДЛІВЦОХ

Kрасни єшеньски дні остали за нами. Шицьки продукователі ше понагляли з роботами на полю, а було их надосц. Окончиц оране і приріхтац жем за шатву жита же би ше вона окончела у оптимальним року. Но заш лем, тей єшені найвекша робота була коло кукурици котра и була посадзена на найвекших поверхносцох по наших хотарох. Гоч була красна єшень, пре вельки количесцва паданькох дозреване кукурици було спомалшене. Вошли зме и до октябра, а влага кукурици була така же вона була вигодна лем за ламане у чуткох і одкладане до чардакох. Зашил лем, найвекша часць поверхносцох под кукурицу комбайнівана зоз влагу 15–20%. У таких условійох досушоване зарна обовязна міра скорей предавання.

З огляdom же палене жатвовых остаткох на обрабяющих поверхносцох вецей не дошлебодзене, продукователі скорей ораня мушели окончиц тарупіране жатвовых остаткох. На такі способ ше олесчує основни обробок жемі, а и вельке количесцво біомаси котре остава после

Дакедишня ламачка кукурици

комбайнівания лепше ше зарює и ей розкладане швидше. На поверхносцох дзе була соя велі продукователі окончели лем тарчоване и потым ушлідзела шатву жита. Знаме же того року чкодлівцох у полю було справди велько, та треба на ніх прімерковац и пошвидко почац зоз одкладаньком мамкох за іх знішоване. Поля поорани

и парадти гуторя же ше крашне орало. Тоти поверхносцы тэраз поріхтані за вимарзоване и акумуловане влаги у глубших пасмох. Механізацію котра не будзе у хаснованю сден длагши час потребне конзервовац и защиццю од хвильовых условійох же би нам потирвала цо дужэй. Тиж так и основну механізацію, як цо то

тракторы, паркирац под даяку шопу, випущиц воду зоз мотора кед нест антифризу. През жимски мешацы ше звичайно організую даяки преподаваня за польопривредных продуковательох, добре би було нащывиц их и буц у цеку зоз стварами и науковима досцигнукцами зоз того фаху.

Желько Лікар, дипл. инг.

ДНІ ПОЛЯ ПОЛЬОПРІВРЕДНОГО ІНСТИТУТУ ОСІЄК ШАЦ ДОМАШНІЙ И ПРЕВЕРЕНИ ШАЦА

Kаждей єшені Польопрівредни институт зоз Осиеку організуе дні сої, слунечніку, кукурици и рошлінох за статкову покарму. Так було и тераз на початку септембра мешаца, кед ше у велькай гали Института Осиек походзели польопрівредни продукователі зоз веліх местох Сріму и Славонії, а медзи німа було и з

наших местох. Була то нагода упазнац ше зоз новима досцигнукцями у продукції нашена спомнутых польодільских културох.

После уводного слова дыректора Институту Звонимира Здуничы, котры гуторел же коло 50% поверхносцох зашате зоз шацом Польопрівредного институту Осиек, а тиж так значни поверхнос-

ци зоз іх шацом зашати у Турскай и Ирану, участц вжали водителі оддзеленькох за селекцию спомнутых културох. Наглашене же соя ма окремни потенціял и добру перспективу на тарговишу. За кукурицу гуторене же треба раздумовац о вчаснейшай шатви, на початку априла, же би трошки сушена були зменшаны на минимум лебо

аж и виоставали. Тиж так указане на предносцы дзепоедных гибридгох, наприклад ФАО 398, хтори одпорни на кукурицового пламеньчка. По законченю викладанькох ушлідзел одход на оглядни парцели и упознаване зоз тогорочними результатами.

Желько Лікар

СВАДЗБИ И ВЕШЕЛЯ У ПЕТРОВЦОХ (3)

"Я тата и тата берем себе тебе...
"По законченю пришаги и винчаня вишло ше зоз церкви вонка же би ше повинчовало и сликовало, но нє было то на кождэй свадзби. Слиker, як ше то теди гуторело, нє сликовал кожду свадзбу бо то нє было туне, а шицки людзе нє були таки маєтні же би могли плациц ище и тот трошок.

Но, заш лэм, ёст досц фотографаі и з тих часох, и можеме видзиц як млада и млады були поприберани. Случовало ше же ше у ёдних шматох винчали и вецей младийох, бо у тэдишні час нє было лёгко купиц шматы. Зоз церкви ше формовала колона и рушalo ше до младийового дома, дзе ше одбувала вечера и свадзбне вешелс. На предку були млада и млады ёдно другому спод руки, а вец за німа дружкі и дружбове, и шицки другі. По винчаню, кед малженска пара зоз шицкима свадзебнім сциглала до младийового дома, по обичаю млада рушала пообочковац шицку младийову родзину, на себе положела фартух до котрого кладла пенеж хтори ёй даровали, а провадзела ю свашка або дружка. Уж пред саму вечеру на чоле зоз видавачом сцигвали приданцы, а на ходзе их дочекали свашки зоз запалену швичку шпиваюци "Шлідом апачко, шлідом мамочко за своім мілим чадом". Як приданцы уходзели, так их млада тиж дочековала и обочковала, а пенеж котри при тим достала наволані бочкани пенеж. Младова мац, з помоцу женох, у парткох приношела черегі хтори ше кладло на стол, були то мацерово черегі и були барз славни, бо теди нє было таки вицифровані торти и колачі як у нешкайши часы. Черегі и рейтеші були найславнейши колачі. Скорей самей вечери староста ше помодлел и повинчовал младятам, а на стол першее сциглала юшку, першу миску дружба положел пред младятох зоз словамі "Кланя Вам ше дар божи од пані кухаркох...". Потым ше послуговало

шицких шором. У послугованю участвовала блізша родзина – нини, бачикове, дружбове и дружкі. По вечери вешелс, на чоле зоз гудацми, тирвало до длуго внощи, з тим же би ше на пол ноци ище з ёдним обичайом чепело младу, односно на главу ёй кладли фитюлу котру дала направиц швекра, а свашкі под тот час шпивали "Чеп, чеп, зачепена шугай твоя жена..." и з тим, як би ше гварело, протоколарна часц закончена. Видавач позазберовал приданцох и рушало ше дому, а свадзбни оставали и вешелі ше дакеди аж до рана. По Другей шветовей войни тоти обичаі затримали ше ище ёден час, алє седемдзешатих рокох дожили пременку. Фінансійни можлівосці доприноша розкошнейшому и богатшому свадзбованю. И надаёй ше на свадзбу купую придани, ноши ше мука, зарезана кура, стари обичаі ше нє одруцю, алє ше их на ёден способ модернізує, коло шикого того на свадзбу ше пече и торта, а мацерово черегі нєставаю. У тот час ище вше постоя видавач и староста, алє вони двоме помали траца свой улоги, до службовей часци на место старости и видавача уводза ше кум и кума як шведкове на винчаню, а свашкі вше ридше шпиваю. Свадзби ше вецей нє одвиваю по обисцох, алє у валалских салох дзе ше одбываю и полудзенок и вечера, як и цале свадзбоване. Дружбове и дружкі ище вше ту, лэм же на свадзбу вецей нє волаю ходзаци през валал пешо, алє на авту, место тканых ручнікох даваю ше вишивані, а гевти цо послугую маю вишивані фартухи. Покрэйтка котру млада давала младийови, кед ю виведу як голубицу котру гледа староста, тиж так ше затримала, а найновши часы принесли ище новосці: свадзби ше одвиваю у салох котри порихтани за таки нагоди, нє треба послуговац, бо за то предвидзены конобаре, нєт ані кухаркох бо ту префесионални кухаре, на пол

ноци нєт чепеня младей, бо ше фитюли вецей нє ноша, алє прето уведзени обичай – танец з младу, алє млада уж ридко обочкує родзину, лэм на подаёдней свадзби и то скорей самей вечери. На веліх свадзбох уж нєт ручнікох, заменёла их желсна розмария, а веckшина младятох уходзі до малженства з любові, а нє як дараз – по поради родичнох.

И нешкайши свадзби маю свою красу и велька су подія у живоце двоїх младих, алє у розгварки зоз старшина можеце чуц же нешкайши свадзбы красни, алє таки яки було дакеди, велько скромнейши, алє теди свадзба мала свою окремну красу як мистичны змист хторого ше старши длуго здогадовали.

На свадзбох було и гевтих цо ше напили и спадли под стол, алє би уж даяк долезли дому, преспали ше и ютре би шицко було у shore, а нешка кед на свадзбу ідзеце на авту, а попили сце погарыкда, як ше то на свадзби и швечи, найвироятнейше вас застанови полиция, та останеце без вожацкей дозволи и без триштири тисячи куни. Дзэци вецей нє бежа за кухаркамі до кухні чекаючи варени пупорки, а гришни оцец и мац нє маю вецей такей бригі о ёдзеню, пицу и организаціі свадзби, досц ше лэм порадзиц зоз шефом сали, заплатиц дакельо тисячи куни, у зависносці од числа госцох, и свадзба порихтана.

Ище ёдна пременка пришла зоз новіма часами, кед ше у малженстве случи даяка звада лёбо бригі, приходзі до разходу малженскай пары, чого дараз нє було, та би вец, по словах нашей сущеди Марі, ані нє требало пришагац же це нє одпушым аж до шмерци, алє до першай пригоды або непригоды. Но, положме франту на бок и зоз щирим шерцом пождайме нашим младятох щешліви и длуги малженски живот або як би то свашкі одшпивали "На многая и благая літа".

Томислав Рац

КУД РУСНАЦОХ З ОСИЕКУ НА СПОРТСКИХ БАВИСКОХ «ЯША БАКОВ» ДРУГИ У ШТРЕЛЯЦТВЕ

Члени КУД Руснацох Осиек, на поволанку организацыйного одбору 23. Спортских бавискох "Яша Баков", а спрам контракту о сотрудніцтве, котре подписала Координация рускай национальной меншини РГ и Национални Совет Руснацох Сербії, вжали учасц у змаганю у штреляцтве и гугланю.

Змагане отримане 15. новембра того року у Вербаше, а учасц вжали 9 екипи: КУД "ДОК" Коцур, КПД "Карпати" Вербас, Миклошевци, КУД "Тарас Шевченко" Дюрдьов, КУД "Руснацох Осиек" Осиек, СД "Русин" Руски Керестур, "Папивинг" д.о.о. Вербас, КПД "Дюра Киш" Шид, "Дружтво Руснацох у Суботици" Суботица.

Штреляло ше до штирох метох зоз пейцома кулькамі. За КУД Руснацох Осиек наступели: Мирослав Дітко, Зденко Данчо и Игор Кушета.

Перше место завжала екипа КПД "Карпати" (488 боди), 2. место освоєла екипа КУД Руснацох з Осиеку (393 боди), а треце место екипа КПД "ДОК" з Коцур (382 боди). Миклошевчане у штреляцтве завжали 6. мес-

З ліва на право: Зденко Данчо, Мирослав Дітко и Игор Кушета

то зоз 301 бодом. У гугланию КУД Руснацох Осиек екипно завжало 6. место, а Миклошевчане, на жаль, були остатні алс важне участвовац. На перши три места екипно ше пласовали: 1. место КПД "Карпати" Вербас, 2. место КУД "Тарас Шевченко" Дюрдьов, 3. место КУД "ДОК" Коцур. Руцало ше на штирох дражкох по 10 кулі, 20 до полних, 20 чисценс.

На отриманих змаганьох у рамикох 23. Спортских бавискох "Яша Баков" у Вербаше, у екипним змаганю у гугланию перше место освоє-

ла екипа КПД "Карпати" з Вербасу (485 боди), друге КУД "Тарас Шевченко" з Дюрдьова (474 боди), а треце место екипа КПД "ДОК" з Коцур (416 боди).

У поєдинчним змаганю у гугланию перши три места освоєли Вербашане – перше Желько Радвані зоз 358 боди, друге Владимир Загорянски, котри освоєл 353 боди и треце место Игор Миклош за освоєни 344 боди.

И у штреляцтве у екипним змаганю перше место завжала екипа КПД "Карпати" (488 боди), друге место освоєла

екипа КУД Руснацох з Осиеку (393 боди), а треце место екипа КПД "ДОК" з Коцур (382 боди).

Вербашане у штреляцтве и поєдинчно були найлепши – перше место освоєл Золтан Балінт (166 боди), друге Игор Бесермині (162 боди) и треце место Даниел Радвані (160 боди).

На змаганю участвовали 9 екипи – КПД "Дюра Киш" зоз Шиду, Дружтво Руснацох у Суботици, два вербаски екипи – "Карпатох" и "Папивинг", СД "Русин" з Руского Керестура, КУД "Тарас Шевченко" з Дюрдьова, КПД "ДОК" з Коцур, та екипи Руснацох з Осиеку и з Миклошевчох, зоз Горватскай. После змаганьох у просторийох Дружтва "Карпати" подзелені дипломи, а їх отримоване у Вербаше помогли ЦФК "Драго Йовович", Национални совет Руснацох и фирми "Фоки плус" и "Хела". Председатель СБ "Яша Баков" Звонко Салағ визначел же по конец рока у плане ище два турнири у наших местах.

Агнетка Балатинац
Фото: Мирослав Дітко

ФОДБАЛ

ПЕТРОВЧАНЕ ШЕСТИ У ТРЕЦЕЙ ЖУПАНИЙСКЕЙ ЛИГІ

Вінедзелю, 2. новембра, закончена єшеньска часц першентва у рамикох Тречай жупанийской лигі ВСЖ – Фодбалски союз Вуковар за 2014./15. рок. Пласман екипох випатра так: Сокол Берак 17 боди, Мохово 16, Опатовци 14, Ловас 13, Злога Пачетин 12, ПЕТРОВЦИ 9, Липовача и Борово по 8, Гайдук Вера 4 боди. Петровски фодбалере достали три змаганя (Ловас 2:1, Гайдук Вера 1:0 и Мохово 2:0), а

пейц змаганя страцели (Сокол Берак 1:5, Злога Пачетин 3:4, Липовача 2:3, Опатовци 0:1 и Борово 1:2) и маю негативну гол розлику 12:16.

ШАХ

ЗВОНКО ТАКАЧ ОСВОЄЛ НАГРАДУ ЗА НАУСПИШНЕЙШОГО ВЕТЕРАНА

У Риєки од 8. по 15. новембер отримани отворени турнір под назву Медитеран. Победзели Марио Мушкардин и Саша Горват, котри освоєли по 7 боди, треце и штварте место завжали Идрис Муслия и Божо Зрилич зоз 6.5, потым шлідзели Иво Єлечевич, Си-

ниша Цуцанчич и Емілио Фучак зоз 6 боди итд. Награду за науспишнейшого ветерана освоєл Звонко Такач зоз Самобору.

Звонко Такач

ТАКАЧОВ САМОБОР ЗАВЖАЛ СКРОМНЕ ДЗЕШАТЕ МЕСТО У ДРУГЕЙ ЛИГІ

Закончене екипне сениорске першентво у рамикох Другей лигі регії центер за 2014. рок. Победзела екипа Беловару, опрез Подсуседа, Билогори '91 зоз Грубишнога Поля, Полету Бушевец итд. Такачов Самобор завжал скромне дзешшате место у конкурсні 12 екипох. Звонко Такач одбавел шицки 11 змаганя и освоєл 6.5 боди.

Яким Пушкаш

ОТРИМАНИ 2. ЛИТЕРАТУРНИ ВЕЧАР У ПЕТРОВЦОХ

Шицки учащі 2. Літературного вечара у Петровцох

У організації КУД „Іоаким Гарди“ у Петровцих, 13. десембру отримани 2. Літературни вечар. Вечар пошвечені руским писательком Любки Фалц, Ганчи Папандриш Гаргай, Любици Гаргай, Агнетки Балатинац и писательови Звонимироси Барнови. Члени КУД—а „Іоаким Гарди“ з Петровцих и КУД—а „Іоаким Говля“ з Миклошевцих рецитовали писні, а хлопска шпивацка група КУД—а „Іоаким Гарди“ одшивала штири шпиванки.

Вечар організовани так же после біографій

писателя/писательки шлідзели рецитаций, а хор одшпивал шпиванку. Мануела Дудаш прочитала біографії Любки Сегеди Фалц, Ганчи П. Гаргай, Любици Гаргай и Агнетки Балатинац, а біографию Звонимира Барни прочитал Владимир Дудаш. После уводного слова о Любки Сегеди Фалц, Томислав Рац рецитовал ёй писню „Дзе же мойо Петровци“, Мануела Дудаш писню „Нігда“, а Сабина Ждиняк „Лето“. Вибрану писню Ганчи П. Гаргай „Хижка“ рецитувала Мая Рац, а Даниел Вашаш рецитувал „Жатва“. Владимир Дудаш рецитувал писню

Звонимира Барни „Бетярова споведз“. Стишки писні „Обух“, котру написала Любица Гаргай, рецитувала Мая Рац, писню „Зоз жиць“ Мануела Дудаш, а Паула Поточки „Лєтни диждж“. Вибрані писні Агнетки Балатинац „Родзено-му валалу“ рецитували Даниел Вашаш, „Оцови“ и „Овоцнік“ рецитувала Да-рия Рац, „Валентинови“ Иван Лікар и „Сина Руснака“ Мануела Дудаш. Вечар присмно прешол, а на концу було кратке дружене за шицких учащікох и нащивительюх.

Мануела Дудаш

Іван Лікар

Дарія Рац

Паула Поточки

Мая Рац

Даниел Вашаш

Анамарія Лікар

Владимир Дудаш

